

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 20.7.2021
SWD(2021) 705 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Έκθεση του 2021 για το κράτος δικαίου
Κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία

που συνοδεύει το έγγραφο

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Έκθεση του 2021 για το κράτος δικαίου
Η κατάσταση του κράτους δικαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -
{SWD(2021) 703 final} - {SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 706 final} -
{SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} - {SWD(2021) 709 final} -
{SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} - {SWD(2021) 712 final} -
{SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} - {SWD(2021) 715 final} -
{SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} - {SWD(2021) 718 final} -
{SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} - {SWD(2021) 721 final} -
{SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} - {SWD(2021) 724 final} -
{SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final} - {SWD(2021) 727 final}

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Δύο σημαντικές μεταρρυθμίσεις του δικαστικού συστήματος της Τσεχίας, η διαδικασία επιλογής των δικαστών και το πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών, έχουν προχωρήσει, ενώ η πρώτη εγκρίθηκε τον Μάιο του 2021. Όπως έχει ήδη επισημανθεί στην έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα μπορούσαν να ενισχύσουν την ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος, αυξάνοντας τη διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής των δικαστών και παρέχοντας πρόσθετες διασφαλίσεις όσον αφορά τις πειθαρχικές διαδικασίες κατά των δικαστών. Συνεχίζονται οι προσπάθειες για τη βελτίωση της ψηφιοποίησης της δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένης της δημοσίευσης των δικαστικών αποφάσεων και της προετοιμασίας ενός ψηφιακού συστήματος διαχείρισης αρχείων. Η αποδοτικότητα των διαδικασιών στον τομέα της αστικής, εμπορικής και διοικητικής δικαιοσύνης βελτιώθηκε. Τα δικαστήρια έχουν κατορθώσει να συνεχίσουν το έργο τους κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 χωρίς σημαντικές διακοπές.

Ενώ το νομικό και θεσμικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της διαφθοράς έχει θεσπιστεί σε μεγάλο βαθμό, υπάρχει έλλειψη προόδου όσον αφορά την εφαρμογή της κυβερνητικής στρατηγικής για την καταπολέμηση της διαφθοράς για την περίοδο 2018-2022 και των συνοδευτικών σχεδίων δράσης. Ειδικότερα, στο τέλος της θητείας της τρέχουσας κυβέρνησης εξακολουθούν να εκκρεμούν ορισμένες σημαντικές μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες στον τομέα της πρόληψης της διαφθοράς στο τσεχικό κοινοβούλιο, συμπεριλαμβανομένων νομοσχεδίων σχετικά με την άσκηση πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων (lobbying), την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος και την παράταση της εντολής του Ανώτατου Ελεγκτικού Συνεδρίου. Όσον αφορά τη διαφθορά σε υψηλά κλιμάκια, έρευνες και έλεγχοι σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο σχετικά με τη χρήση των κονδυλίων της ΕΕ εντόπισαν πρόσφατα στοιχεία συγκρούσεων συμφερόντων στο ανώτατο εκτελεστικό επίπεδο, βάσει των οποίων μια υπόθεση έγινε δεκτή από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Επιπλέον, σε μια σχετική υπόθεση απάτης στον τομέα των επιδοτήσεων της ΕΕ, οι εθνικοί ανακριτές συνέστησαν πρόσφατα την απαγγελία κατηγορίας. Λόγω της πανδημίας COVID-19, αναβλήθηκαν τα περισσότερα από τα μέτρα κατά της διαφθοράς στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης που είχαν προγραμματιστεί να εφαρμοστούν το 2020.

Οι συνταγματικοί κανόνες εγγυώνται την ελευθερία της έκφρασης και το δικαίωμα στην πληροφόρηση και απαγορεύουν ρητά τη λογοκρισία. Το 2021 θεσπίστηκαν κανόνες για την ενίσχυση της πληροφόρησης σχετικά με τη διαφάνεια των πραγματικών δικαιούχων των μέσων μαζικής επικοινωνίας. Το τσεχικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης φαίνεται να εκτελεί αποτελεσματικά τα καθήκοντά του, αλλά πολιτικές αντιπαραθέσεις εξακολουθούν να επηρεάζουν το χωριστό τσεχικό εποπτικό συμβούλιο τηλεόρασης. Ο τομέας των έντυπων μέσων μαζικής επικοινωνίας έχει πληγεί σοβαρά κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Δεν εγκρίθηκε κανένα πρόγραμμα στήριξης των μέσων μαζικής επικοινωνίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19.

Από την έναρξη της πανδημίας COVID-19, σχεδόν οι μισές από τις νομικές πράξεις που εκδόθηκαν αποτέλεσαν αντικείμενο συντομευμένης νομοθετικής διαδικασίας με περιορισμένη δυνατότητα διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Τα ενδιαφερόμενα μέρη επισημαίνουν ότι η χρήση της συντομευμένης νομοθετικής διαδικασίας δεν περιορίστηκε σε νόμους που σχετίζονταν άμεσα με την πανδημία COVID-19. Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης ήταν σε ισχύ για σημαντικό μέρος του έτους 2020. Η ανανέωσή της στις αρχές του

2021, παρά την άρνηση παράτασης από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, έχει επικριθεί, μεταξύ άλλων για λόγους συνταγματικότητας. Τα δικαστήρια κλήθηκαν συχνά να ελέγξουν τα μέτρα έκτακτης ανάγκης και ακύρωσαν αρκετά από αυτά. Στο Κοινοβούλιο συζητείται νομοσχέδιο για τη δημιουργία νέας υπηρεσίας Συνηγόρου του Παιδιού. Ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ήταν σημαντικός, αναγκάζοντάς τις να περιορίσουν τις δραστηριότητές τους.

I. ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Το τσεχικό σύστημα απονομής δικαιοσύνης αποτελείται από 86 τοπικά δικαστήρια, οκτώ περιφερειακά δικαστήρια, δύο ανώτερα δικαστήρια, το Ανώτατο Δικαστήριο και το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο¹. Το Συνταγματικό Δικαστήριο βρίσκεται εκτός της δομής των γενικών δικαστηρίων, αλλά αποτελεί μέρος του δικαστικού συστήματος, είναι επιφορτισμένο με τη διασφάλιση της συνταγματικότητας της νομοθεσίας και την προστασία των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών. Το κεντρικό κρατικό όργανο που είναι αρμόδιο για τη διοίκηση των δικαστηρίων είναι το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης ασκεί κρατική διοίκηση στα ανώτερα, περιφερειακά και τοπικά δικαστήρια, στον βαθμό που ορίζει ο νόμος², είτε άμεσα είτε μέσω των προέδρων των εν λόγω δικαστηρίων. Ορισμένες πράξεις της κεντρικής κρατικής διοίκησης ασκούνται από τους προέδρους των δύο ανώτατων δικαστηρίων. Οι διάφορες αυτές αρχές λαμβάνουν υπόψη τις γνωμοδοτήσεις των αντίστοιχων δικαστικών συμβουλίων, τα οποία έχουν συσταθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο, στο Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, στα ανώτερα δικαστήρια, στα περιφερειακά δικαστήρια και στα μεγαλύτερα τοπικά δικαστήρια. Οι δικαστές διορίζονται από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, μεταξύ των υποψηφίων που επιλέγονται από τους προέδρους των περιφερειακών δικαστηρίων και παρουσιάζονται από τον υπουργό Δικαιοσύνης. Η εισαγγελία εντάσσεται στην εκτελεστική εξουσία³. Οι εισαγγελείς διορίζονται στο αξίωμά τους για αόριστο χρονικό διάστημα από τον υπουργό Δικαιοσύνης κατόπιν πρότασης του γενικού εισαγγελέα. Ο γενικός εισαγγελέας διορίζεται και ανακαλείται από την κυβέρνηση κατόπιν πρότασης του υπουργού Δικαιοσύνης⁴. Η Τσεχία συμμετέχει στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία. Ο Δικηγορικός Σύλλογος έχει συσταθεί με νόμο και είναι ανεξάρτητος. Ασκεί δημόσια διοίκηση στον τομέα του δικηγορικού επαγγέλματος και εξασφαλίζει την αυτορρύθμιση για το σύνολο του επαγγέλματος. Η εξουσία αυτοδιοίκησης του Δικηγορικού Συλλόγου περιορίζεται από την εξουσία του υπουργού Δικαιοσύνης στους τομείς που ορίζονται από τον νόμο.

Ανεξαρτησία

Η εκλαμβανόμενη ανεξαρτησία της δικαιοσύνης μεταξύ του ευρέος κοινού και των επιχειρήσεων παραμένει μέτρια. Συνολικά, το 51 % τόσο του ευρέος κοινού όσο και των επιχειρήσεων θεωρούν ότι η ανεξαρτησία των δικαστηρίων και των δικαστών στην Τσεχία βρίσκεται είτε σε «πολύ καλό» είτε σε «αρκετά καλό» επίπεδο το 2021⁵. Αυτό αντιπροσωπεύει μια συνεχιζόμενη θετική τάση αυξημένων ετήσιων αυξήσεων της θετικής αντίληψης μεταξύ των επιχειρήσεων, ενώ στο ευρύ κοινό το επίπεδο της εκλαμβανόμενης ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης μειώθηκε ελαφρώς σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.

¹ Επιπλέον, ειδικά διοικητικά τμήματα των περιφερειακών δικαστηρίων λειτουργούν ως πρωτοβάθμια διοικητικά δικαστήρια.

² Νόμος αριθ. 6/2002 Συλλ. για τα δικαστήρια και τους δικαστές.

³ Άρθρο 80 του Συντάγματος, το οποίο περιλαμβάνεται στο τρίτο μέρος, το εκτελεστικό τμήμα.

⁴ Η μέθοδος διορισμού και παύσης των υψηλόβαθμων εισαγγελέων εντάσσεται στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης που προτάθηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης τον Ιούνιο του 2019 και επί του παρόντος έχει σταματήσει.

⁵ Διαγράμματα 48 και 50, Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2021. Το επίπεδο της εκλαμβανόμενης ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης κατηγοριοποιείται ως εξής: πολύ χαμηλό (κάτω του 30 % όσων απάντησαν θεωρούν ότι η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης είναι αρκετά καλή και πολύ καλή), χαμηλό (μεταξύ 30-39 %), μέτριο (μεταξύ 40-59 %), υψηλό (μεταξύ 60-75 %), πολύ υψηλό (άνω του 75 %).

Εγκρίθηκε τροποποίηση της διαδικασίας επιλογής δικαστών⁶. Στόχος της τροποποίησης, η οποία άρχισε να ισχύει στις 9 Ιουνίου 2021⁷, είναι η θέσπιση ενός διαφανούς και ομοιογενούς συστήματος πρόσληψης και επιλογής νέων δικαστών και προέδρων δικαστηρίων, το οποίο βασίζεται σε ακριβή, αντικειμενικά και ομοιογενή κριτήρια. Προηγουμένως δεν υπήρχε νομοθετική ρύθμιση σχετικά με τη διαδικασία επιλογής υποψηφίων για θέσεις δικαστών. Τα βασικά χαρακτηριστικά της τροποποίησης συνάδουν με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, ιδίως δεδομένου ότι η πλειονότητα των μελών στις επιτροπές που είναι επιφορτισμένες με την επιλογή των υποψηφίων για διορισμό θα είναι δικαστές⁸.

Το σχέδιο τροποποίησης του πειθαρχικού καθεστώτος των δικαστών πέρασε την πρώτη ανάγνωση στη Βουλή των Αντιπροσώπων⁹. Στόχος της μεταρρύθμισης είναι η θέσπιση δικαστικού ελέγχου¹⁰ των αποφάσεων που λαμβάνονται όσον αφορά τους δικαστές από το πειθαρχικό δικαστήριο¹¹ με τη δημιουργία ενός πειθαρχικού συστήματος δύο βαθμίδων, στο πλαίσιο του οποίου τα ανώτερα δικαστήρια θα λειτουργούν ως πρωτοβάθμια δικαστήρια, και το Ανώτατο Δικαστήριο και το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο ως δευτεροβάθμια δικαστήρια. Τον Δεκέμβριο του 2020 η μεταρρύθμιση πέρασε την πρώτη ανάγνωση στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Με τη θέσπιση του εν λόγω δικαστικού ελέγχου διπλού επιπέδου, η μεταρρύθμιση αυτή θα μπορούσε να συμβάλει στην ενίσχυση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, η οποία συνάδει με το δίκαιο της ΕΕ και τα ευρωπαϊκά πρότυπα¹².

Η προβλεπόμενη μεταρρύθμιση της εισαγγελικής αρχής δεν αναμένεται να συνεχιστεί περαιτέρω κατά τη διάρκεια της τρέχουσας νομοθετικής περιόδου¹³. Η μεταρρύθμιση της εισαγγελικής αρχής αποτέλεσε εδώ και καιρό θέμα πολιτικών συζητήσεων και αποτέλεσε

---

⁶ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 2.

⁷ Τροποποίηση του νόμου αριθ. 6/2002 Συλλ. για τα δικαστήρια και τους δικαστές.

⁸ Νομοσχέδιο αριθ. 630, το οποίο τροποποιεί τα άρθρα 105a και 116 του νόμου αριθ. 6/2002 Συλλ. για τα δικαστήρια και τους δικαστές· Νομοσχέδιο αριθ. 630, προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου 105e και του άρθρου 116 του νόμου αριθ. 6/2002 Συλλ. για τα δικαστήρια και τους δικαστές. Σύσταση CM/Rec(2010)12 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, παράγραφος 47. Απόφαση του Δικαστηρίου της 20ής Απριλίου 2021, *Repubblika*, C-896/19, παράγραφοι 66-69.

⁹ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 3.

¹⁰ Επί του παρόντος είναι δυνατόν να ζητηθεί επανάληψη της διαδικασίας, εάν έρθουν στο φως πληροφορίες οι οποίες ήταν προηγουμένως άγνωστες, ενώ υπάρχει επίσης η δυνατότητα άσκησης συνταγματικής προσφυγής· οι διαδικασίες αυτές, ωστόσο, δεν θεωρούνται ότι συνιστούν τυπικό δικαστικό έλεγχο.

¹¹ Το πειθαρχικό τμήμα είναι ειδικό τμήμα του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου.

¹² Σύσταση CM/Rec(2010)12 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, παράγραφος 69· γνώμη της Επιτροπής της Βενετίας, CDL-AD(2010)004, παράγραφος 43· Επιτροπή της Βενετίας, Rule of Law Checklist (Κατάλογος κριτηρίων κράτους δικαίου), CDL-AD(2016)007, παράγραφος 78· σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (C-216/18 PPU, LM, 25 Ιουλίου 2018, σκέψη 67): «η προϋπόθεση περί ανεξαρτησίας συνεπάγεται επίσης ότι το πειθαρχικό καθεστώς εκείνων στους οποίους έχει ανατεθεί δικαιοδοτικό έργο πρέπει να περιβάλλεται τις αναγκαίες εγγυήσεις, ώστε να αποφεύγεται κάθε ενδεχόμενο χρήσεως αυτού του καθεστώτος ως συστήματος πολιτικού ελέγχου του περιεχομένου των δικαστικών αποφάσεων. Συναφώς, η θέσπιση κανόνων που καθορίζουν ιδίως τις συμπεριφορές οι οποίες συνιστούν πειθαρχικά αδικήματα και τις κυρώσεις που εφαρμόζονται επ' αυτών, κανόνες που προβλέπουν την παρέμβαση ανεξάρτητου οργάνου βάσει διαδικασίας η οποία εγγυάται πλήρως τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 47 και 48 της του Χάρτη, ιδίως τα δικαιώματα άμυνας, και οι οποίοι παρέχουν τη δυνατότητα προσβολής των αποφάσεων των πειθαρχικών οργάνων ενώπιον των δικαστηρίων, αποτελεί ένα σύνολο βασικών εγγυήσεων για τη διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας».

¹³ Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 3-4.

αντικείμενο συστάσεων της GRECO¹⁴. Όπως επισημαίνεται στην έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, το τελευταίο σχέδιο μεταρρύθμισης¹⁵, το οποίο δημοσιεύτηκε τον Ιούνιο του 2019, αποσκοπούσε στην τροποποίηση του καθεστώτος διορισμού και παύσης των εισαγγελικών λειτουργών και της θητείας των ανώτερων εισαγγελέων. Το σχέδιο μεταρρύθμισης συνάντησε αντιθέσεις από τα ενδιαφερόμενα μέρη και το κοινό και δεν προβλέπεται να εγκριθεί από την κυβέρνηση πριν από τις βουλευτικές εκλογές του Οκτωβρίου¹⁶.

Η πλειονότητα των δικαστηρίων ενέκρινε κώδικα δεοντολογίας για τους δικαστές. Ο κώδικας δεοντολογίας¹⁷ καταρτίστηκε από ομάδα εργασίας που συστάθηκε στο Ανώτατο Δικαστήριο, με επικεφαλής τον πρόεδρο του Ανώτατου Δικαστηρίου και απαρτιζόταν από δικαστές διαφόρων βαθμίδων¹⁸. Μετά την οριστικοποίησή του, ο κώδικας υποβλήθηκε προς έγκριση σε συμβούλια δικαστών που συγκροτούνται σε κάθε δικαστήριο¹⁹. Η συντριπτική πλειονότητα των συμβουλίων ενέκρινε τον κώδικα. Η GRECO είχε συστήσει την κατάρτιση κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας για τους δικαστές²⁰.

Οι δικαστές και οι εισαγγελείς έχουν αποτελέσει αντικείμενο επικριτικών δηλώσεων από εκπροσώπους της κυβέρνησης. Εκπρόσωποι της εκτελεστικής εξουσίας έχουν επανειλημμένα διατυπώσει επικριτικές παρατηρήσεις όσον αφορά τους υψηλόβαθμους δικαστές και την εισαγγελική αρχή, αμφισβητώντας την ανεξαρτησία τους²¹. Ως αντίδραση, εκπρόσωποι του δικαστικού σώματος εξέδωσαν δηλώσεις με τις οποίες εκφράζουν την ανησυχία τους και υπενθυμίζουν τη σημασία της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και της εμπιστοσύνης του κοινού στο δικαστικό σώμα²². Στις 14 Μαΐου ο γενικός εισαγγελέας

---

¹⁴ GRECO (Ομάδα χωρών κατά της διαφθοράς), Fourth Evaluation Round – Evaluation Report (Τέταρτος γύρος αξιολογήσεων — Έκθεση αξιολόγησης), σύσταση x.

¹⁵ Υλικό που δημοσιεύεται στην ηλεκτρονική βιβλιοθήκη της νομοθετικής διαδικασίας, το οποίο είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.

¹⁶ Πληροφορίες που ελήφθησαν στο πλαίσιο της επίσκεψης στην Τσεχία από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

¹⁷ Η τσεχική έκδοση του κώδικα δεοντολογίας είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση [https://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/0/480C6A02F818B1DCC12586B00029183B/\\$file/ETICK%203%20KODEX%20\(2\).pdf](https://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/0/480C6A02F818B1DCC12586B00029183B/$file/ETICK%203%20KODEX%20(2).pdf) η αγγλική έκδοση είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/CodeofEthics-Code_of_Ethic~?Open&lng=EN.

¹⁸ Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 4-5.

¹⁹ Η Τσεχία δεν διαθέτει Δικαστικό Συμβούλιο, αλλά σε κάθε δικαστήριο συγκροτούνται συμβούλια δικαστών. Τα συμβούλια αποτελούνται από δικαστές του αντίστοιχου δικαστηρίου, οι οποίοι εκλέγονται από τους συναδέλφους τους. Στα τοπικά δικαστήρια με λιγότερους από 11 δικαστές ο ρόλος του συμβουλίου ασκείται από συνέλευση όλων των δικαστών του δικαστηρίου· άρθρα 46 και επόμενα του νόμου για τα δικαστήρια και τους δικαστές.

²⁰ GRECO (Ομάδα χωρών κατά της διαφθοράς) Fourth Evaluation Round – Evaluation Report (Τέταρτος γύρος αξιολογήσεων — Έκθεση αξιολόγησης), σύσταση vii(i).

²¹ Συνέντευξη με την υπουργό Δικαιοσύνης στο Deník N (3 Φεβρουαρίου 2021), Ποιος υποσχέθηκε τι σε ποιον; Δημιουργούν χάος πριν από τις εκλογές, η Benesova επικρίνει την απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου· Deník N (3 Φεβρουαρίου 2021), ο Babiš κατηγορήσε δικαστές ότι επηρεάζουν τις εκλογές. Απλώς προστατεύουμε το Σύνταγμα, αντέδρασε ο Rychetský· συνέντευξη με την υπουργό Δικαιοσύνης στο Info.cz (25 Φεβρουαρίου 2021), Η διαδικασία κατά του Babiš θα συνεχιστεί μέχρι τις εκλογές, οι εισαγγελείς τη χρησιμοποιούν ως ασπίδα κατά της παύσης τους. Η υπουργός Δικαιοσύνης αμφισβήτησε δημοσίως τη νομιμότητα των ενεργειών του γενικού εισαγγελέα και ανακοίνωσε ότι θα κινήσει πειθαρχική διαδικασία. Ωστόσο, ο γενικός εισαγγελέας υποστηρίχθηκε από τον πρωθυπουργό, όπως αναφέρεται στη Seznam zprávy (9 Μαΐου 2020), η Benešová εντείνει τον αγώνα κατά του επικεφαλής των εισαγγελέων.

²² Δήλωση της Ένωσης Δικαστών, Soudcovská unie k vystoupení ministryně spravedlnosti· δήλωση της Ένωσης Εισαγγελέων (4 Φεβρουαρίου 2021)· δήλωση του προέδρου της Ένωσης Εισαγγελέων (26 Φεβρουαρίου 2021).

ανακοίνωσε την παραίτησή του, αναφέροντας την πίεση που δέχεται²³ ως έναν από τους λόγους της παραίτησής του²⁴.

Ποιότητα

Το Κοινοβούλιο δεν συμφώνησε με την κυβερνητική πρόταση για την αύξηση ορισμένων δικαστικών τελών. Μια προτεινόμενη τροποποίηση του νόμου για τα δικαστικά τέλη²⁵ απορρίφθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στην πρώτη ανάγνωση στις 29 Ιανουαρίου 2021 λόγω ζητημάτων προσβασιμότητας στη δικαιοσύνη ενόψει της συνεχιζόμενης πανδημίας COVID-19. Η κυβέρνηση δεν σχεδιάζει περαιτέρω τροποποιήσεις ούτε ανανεωμένη παρουσίαση της πρότασης κατά τη διάρκεια της τρέχουσας κοινοβουλευτικής περιόδου²⁶. Το συνεχιζόμενο σύστημα διευρυμένης νομικής συνδρομής που εφαρμόζει ο τσεχικός Δικηγορικός Σύλλογος²⁷ συνέβαλε επίσης στη διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, ιδίως για ευάλωτα άτομα που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να προσλάβουν δικηγόρο.

Διάφορα έργα για τη βελτίωση της ψηφιοποίησης της δικαιοσύνης βρίσκονται σε εξέλιξη. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει δρομολογήσει πιλοτική έκδοση μιας κεντρικής βάσης δεδομένων για τις δικαστικές αποφάσεις²⁸, η οποία είναι διαθέσιμη στο κοινό, αρχής γενομένης από τις αστικές υποθέσεις. Η βάση δεδομένων θα επεκταθεί σταδιακά. Η υποχρέωση των δικαστηρίων να δημοσιεύουν όλες τις αποφάσεις από την 1 Ιουλίου 2022 προστέθηκε στον νόμο για τα δικαστήρια και τους δικαστές, μετά από τροποποίηση που άρχισε να ισχύει την 9η Ιουνίου 2021²⁹. Ένα έργο σε εξέλιξη από το Υπουργείο Δικαιοσύνης για τη στήριξη της ανωνυμοποίησης θα συμβάλει στην προσπάθεια αυτή. Έχουν θεσπιστεί σε μεγάλο βαθμό δικονομικοί κανόνες που επιτρέπουν τη χρήση ψηφιακών εργαλείων στα δικαστήρια, καθώς και τα κατάλληλα ψηφιακά μέσα και υποδομές³⁰, γεγονός που συνέβαλε σημαντικά στη συνέχιση της λειτουργίας των δικαστηρίων κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Ωστόσο, εξακολουθούν να απουσιάζουν λύσεις για την πρόσβαση στον ηλεκτρονικό φάκελο των περισσότερων υποθέσεων που βρίσκονται σε εξέλιξη³¹. Οι εργασίες για την καθιέρωση ενός πλήρους συστήματος ηλεκτρονικών φακέλων συνεχίστηκαν³², αλλά εξακολουθούν να βρίσκονται στο στάδιο της υποβολής προσφορών³³.

²³ Δελτίο Τύπου της εισαγγελικής αρχής (14 Μαΐου 2021), ο γενικός εισαγγελέας Pavel Zeman ανακοίνωσε την παραίτησή του, πρακτικά της συνέντευξης Τύπου τα οποία διατίθενται στη διεύθυνση <https://www.dvtv.cz/video/sef-zalobcu-zeman-konci-citil-jsem-silny-tlak-ze-strany-benesove-nechci-dal-jen-odrazet-jeji-utoky>· βλ. επίσης συνέντευξη με τον γενικό εισαγγελέα στο Deník N (25 Μαΐου 2020), Zeman: *Po schůzce s Benešovou jsem vyčítal svůj konec, byli jsme pro ni vděčný terč. Politika zhrubla.*

²⁴ Ο νέος γενικός εισαγγελέας διορίστηκε στις 13 Ιουλίου 2021.

²⁵ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 4-5.

²⁶ Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 6· Οι σχετικές πληροφορίες ελήφθησαν κατά την επίσκεψη στην Τσεχία.

²⁷ Πληροφορίες που έδωσε ο τσεχικός Δικηγορικός Σύλλογος για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 15· Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 5.

²⁸ Η βάση δεδομένων είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://rozhodnuti.justice.cz/soudnirozhodnuti/>.

²⁹ Άρθρο I σημείο 23 του νόμου αριθ. 218/2021.

³⁰ Διαγράμματα 40-43, Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2021.

³¹ Διάγραμμα 44, Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2021.

³² Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 5.

³³ Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 8.

Ένα νέο νομοσχέδιο για τη μεταρρύθμιση των διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης και αφερεγγυότητας συζητείται στο Κοινοβούλιο. Οι διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης και αφερεγγυότητας αποτελούν εδώ και πολλά χρόνια αντικείμενο πολιτικών συζητήσεων, καθώς η λεγόμενη «παγίδα χρέους» επηρεάζει μεγάλο αριθμό ανθρώπων³⁴ και, όπως αναφέρει το Συνταγματικό Δικαστήριο, μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα θεμελιώδη δικαιώματά τους, όπως το δικαίωμα σε επαρκές βιοτικό επίπεδο³⁵. Μετά τη μεταρρύθμιση των διαδικασιών αφερεγγυότητας που εγκρίθηκε το 2019³⁶, υποβλήθηκαν αρκετές άλλες νομοθετικές προτάσεις³⁷ για τη ρύθμιση των επιπτώσεων των διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης και αφερεγγυότητας, ιδίως όσον αφορά την προστασία των οφειλετών, συμπεριλαμβανομένων των ανήλικων οφειλετών.

Αποδοτικότητα

Η αποδοτικότητα των διαδικασιών στις αστικές, εμπορικές και διοικητικές υποθέσεις βελτιώθηκε. Μολονότι δεν υπάρχουν ιδιαίτερες προκλήσεις στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις³⁸, η εκτιμώμενη διάρκεια των δικαστικών διαδικασιών συνέχισε να μειώνεται σταδιακά³⁹. Ο χρόνος που απαιτείται για την επίλυση διοικητικών υποθέσεων μειώθηκε σημαντικά σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, ενώ ο εκτιμώμενος χρόνος για την έκδοση απόφασης σε πρώτο βαθμό ανερχόταν σε 356 ημέρες το 2019⁴⁰. Ταυτόχρονα, το ποσοστό επίλυσης διοικητικών υποθέσεων αυξήθηκε σε πάνω από 107 %⁴¹, γεγονός που υποδηλώνει ότι τα δικαστήρια είναι επίσης σε θέση να αντιμετωπίσουν τις συσσωρευμένες υποθέσεις. Αυτή η θετική εξέλιξη μπορεί να είναι αποτέλεσμα της μετάθεσης δικαστών από άλλα τμήματα σε διοικητικά τμήματα. Το 2020 διορίστηκαν 9 νέοι δικαστές για την εξέταση διοικητικών υποθέσεων⁴², γεγονός που μπορεί να αυξήσει περαιτέρω την αποτελεσματικότητα. Ωστόσο, τα ενδιαφερόμενα μέρη εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με τη συνολική έλλειψη δικαστών και επισημαίνουν ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης δεν καθορίζει τον αριθμό των νεοδιορισθέντων δικαστών σε συνάρτηση με τον πραγματικό φόρτο εργασίας των δικαστηρίων⁴³.

Τα δικαστήρια και η εισαγγελική αρχή αντιμετώπισαν προκλήσεις σε διαφορετικό βαθμό κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Το Ανώτατο Δικαστήριο και το

³⁴ Σύμφωνα με πληροφορίες από τον Νοέμβριο του 2020, πάνω από 700 000 άτομα αντιμετωπίζουν διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης· σύμφωνα με πληροφορίες από την έκθεση εκτίμησης των κανονιστικών επιπτώσεων του νόμου αριθ. 31/2019 του 2019, το 90 % των οφειλετών δεν θα ήταν ποτέ σε θέση να εξοφλήσουν τις οφειλές τους.

³⁵ Απόφαση του τσεχικού Συνταγματικού Δικαστηρίου αριθ. I. ÚS 3271/13, σκέψη 31.

³⁶ Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 5.

³⁷ Νόμος αριθ. 38/2021, ο οποίος εγκρίθηκε τον Ιανουάριο του 2021, για τη σύσταση του λεγόμενου προστατευμένου λογαριασμού· νομοσχέδιο αριθ. 545, το οποίο εγκρίθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων τον Απρίλιο του 2021 για την εισαγωγή αλλαγών στον κώδικα δικονομίας και στον νόμο για τους δικαστικούς επιμελητές· νομοσχέδιο αριθ. 1073, το οποίο κατατέθηκε τον Νοέμβριο του 2020 για την εισαγωγή περαιτέρω αλλαγών στον νόμο για τις διαδικασίες αφερεγγυότητας· σχέδιο νομοσχεδίου αριθ. 986, το οποίο εγκρίθηκε από τη Γερουσία τον Απρίλιο του 2021· για την αντιμετώπιση του ζητήματος των ανήλικων οφειλετών.

³⁸ Βλ. επίσης έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 6.

³⁹ Διαγράμματα 6 και 7, Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2021.

⁴⁰ Διάγραμμα 9, Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2021.

⁴¹ Διάγραμμα 13, Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2021.

⁴² Πληροφορίες που παρασχέθηκαν στο πλαίσιο της επίσκεψης στην Τσεχία από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

⁴³ Οι σχετικές πληροφορίες ελήφθησαν κατά την επίσκεψη στην Τσεχία.

Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, των οποίων οι διαδικασίες είναι ως επί το πλείστον γραπτές, ανέφεραν ότι η πανδημία COVID-19 δεν επηρέασε την αποδοτικότητά τους⁴⁴. Τα δικαστήρια κατώτερου βαθμού αναγκάστηκαν να αναβάλουν τις ακροαματικές διαδικασίες, γεγονός που μπορεί να καθυστερήσει τις διαδικασίες⁴⁵, αλλά, συνολικά, τα δικαστήρια δεν ανέφεραν σημαντικές διαταραχές στη λειτουργία τους⁴⁶. Η τηλεργασία αποδείχθηκε δυσκολότερη για την εισαγγελία λόγω του χαμηλού επιπέδου ψηφιοποίησης και της φύσης του έργου της⁴⁷.

II. ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Η Τσεχία διαθέτει σε μεγάλο βαθμό το νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο για την αποτροπή και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Η Υπηρεσία Σύγκρουσης Συμφερόντων και Καταπολέμησης της Διαφθοράς του Υπουργείου Δικαιοσύνης είναι αρμόδια για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της εθνικής στρατηγικής για την καταπολέμηση της διαφθοράς για την περίοδο 2018-2022, η οποία αποτελεί το στρατηγικό πλαίσιο της Τσεχίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς σε κυβερνητικό επίπεδο. Το Συμβούλιο Καταπολέμησης της Διαφθοράς ενεργεί ως συμβουλευτικό όργανο της κυβέρνησης. Σε συνεργασία με την εισαγγελία, η Εθνική Υπηρεσία Δίωξης του Οργανωμένου Εγκλήματος είναι η αστυνομική μονάδα με αρμοδιότητα σε ολόκληρη τη χώρα για τη διερεύνηση αδικημάτων διαφθοράς σε υψηλά κλιμάκια⁴⁸. Η Υπηρεσία Οικονομικών Αναλύσεων ενεργεί ως μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών της Τσεχίας. Το Ανώτατο Ελεγκτικό Συνέδριο εξετάζει τη διαχείριση των δημόσιων εσόδων και δαπανών από το κράτος και τα πορίσματά του μπορούν να συμβάλλουν στον εντοπισμό κινδύνων διαφθοράς.

Σύμφωνα με την αντίληψη εμπειρογνομόνων και διευθυντικών στελεχών επιχειρήσεων, το επίπεδο διαφθοράς στον δημόσιο τομέα παραμένει σχετικά υψηλό. Στον δείκτη αντίληψης της διαφθοράς της Διεθνούς Διαφάνειας για το 2020, η Τσεχική Δημοκρατία βαθμολογήθηκε με 54/100, και κατέλαβε την 14^η θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την 49^η παγκοσμίως⁴⁹. Η αντίληψη αυτή παραμένει σχετικά σταθερή⁵⁰ κατά την τελευταία πενταετία⁵¹.

Τον Δεκέμβριο του 2020 η τσεχική κυβέρνηση ενέκρινε νέο σχέδιο για την καταπολέμηση της διαφθοράς για την περίοδο 2021-2022, επαναλαμβάνοντας

⁴⁴ Οι σχετικές πληροφορίες ελήφθησαν κατά την επίσκεψη στην Τσεχία.

⁴⁵ Πληροφορίες που έδωσε ο τσεχικός Δικηγορικός Σύλλογος για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 17.

⁴⁶ Οι σχετικές πληροφορίες ελήφθησαν κατά την επίσκεψη στην Τσεχία.

⁴⁷ Οι σχετικές πληροφορίες ελήφθησαν κατά την επίσκεψη στην Τσεχία.

⁴⁸ Άλλες υποθέσεις διαφθοράς εξετάζονται από τις περιφερειακές διευθύνσεις της αστυνομίας, ενώ η Εθνική Υπηρεσία Δίωξης του Οργανωμένου Εγκλήματος είναι σε θέση να αναλάβει τις υποθέσεις ανά πάσα στιγμή.

⁴⁹ Transparency International (Διεθνής Διαφάνεια), Δείκτης αντίληψης της διαφθοράς 2020 (2021), σ. 2-3. Το επίπεδο της εκλαμβανόμενης διαφθοράς κατηγοριοποιείται ως εξής: χαμηλό (η αντίληψη εμπειρογνομόνων και στελεχών επιχειρήσεων σχετικά με τη διαφθορά στον δημόσιο τομέα λαμβάνει βαθμολογία μεγαλύτερη από 79)· σχετικά χαμηλό (βαθμολογίες μεταξύ 79-60), σχετικά υψηλό (βαθμολογίες μεταξύ 59-50), υψηλό (βαθμολογία κάτω από 50).

⁵⁰ Το 2015 η βαθμολογία ήταν 56, ενώ το 2020 η βαθμολογία είναι 54. Η βαθμολογία αυξάνεται/μειώνεται σημαντικά, όταν μεταβάλλεται πάνω από πέντε μονάδες· βελτιώνεται/επιδεινώνεται (μεταβολή 4-5 μονάδων)· είναι σχετικά σταθερή (μεταβολή από 1-3 μονάδες) την τελευταία πενταετία.

⁵¹ Τα στοιχεία του Ευρωβαρόμετρου σχετικά με την αντίληψη και την εμπειρία των πολιτών και των επιχειρήσεων όσον αφορά τη διαφθορά, όπως αναφέρθηκαν πέρυσι, επικαιροποιούνται κάθε δεύτερο έτος. Τα πλέον πρόσφατα στοιχεία προέρχονται από το Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 502 (2020) και από το Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 482 (2019).

προηγούμενες προτεραιότητες. Το εν λόγω σχέδιο δράσης⁵² είναι το τελευταίο από τα τέσσερα στο πλαίσιο της τρέχουσας κυβερνητικής στρατηγικής για την καταπολέμηση της διαφθοράς για την περίοδο 2018-2022⁵³. Σε σύγκριση με το προηγούμενο σχέδιο⁵⁴, οι τέσσερις τομείς προτεραιότητας παραμένουν αμετάβλητοι⁵⁵. Η κυβέρνηση θα επικεντρωθεί στους εναπομένοντες στόχους, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης νομοθετικών πράξεων σχετικά με την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος και την άσκηση πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων, καθώς και στη διαφάνεια, την πρόσβαση σε πληροφορίες και τους κινδύνους διαφθοράς που σχετίζονται με τη νόσο COVID-19⁵⁶. Μια εκ των υστέρων αξιολόγηση του προηγούμενου σχεδίου δράσης του 2020 θα δημοσιευθεί τον Ιανουάριο του 2022. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες ανάλυσης έχουν ήδη ξεκινήσει για τη νέα στρατηγική για την καταπολέμηση της διαφθοράς μετά το 2022⁵⁷ και θα επιταχυνθούν την άνοιξη του 2022, ώστε να καλυφθούν οι νέες προτεραιότητες της νέας κυβέρνησης και τα μέτρα για την ανταπόκριση στις διεθνείς δεσμεύσεις της Τσεχίας.

Καταβάλλονται προσπάθειες για την καταστολή της διαφθοράς με σταθερό αριθμό ερευνών, διώξεων και καταδικαστικών αποφάσεων. Το 2020 οι τσεχικές αρχές επιβολής του νόμου κίνησαν 180 έρευνες σχετικά με τη διαφθορά (σε σύγκριση με 152 το 2019)⁵⁸, ενώ 180 άτομα διώχθηκαν για αδικήματα διαφθοράς ή ήταν ύποπτα⁵⁹ για αδικήματα διαφθοράς (σε σύγκριση με 190 άτομα το 2019)⁶⁰. Συνολικά, 169 άτομα παραπέμφθηκαν ενώπιον δικαστηρίου (έναντι 125 το 2019)⁶¹, ενώ 111 καταδικάστηκαν για διαφθορά κατά τη διάρκεια του 2020 (έναντι 96 ατόμων το 2019). Πέρυσι καταγράφηκαν 23 αθωωτικές αποφάσεις για διαφθορά (έναντι 30 το προηγούμενο έτος). Τα τελευταία χρόνια, οι ιδιαίτερα προβεβλημένες υποθέσεις που διώκονται κυρίως από την ανώτερη εισαγγελία επικεντρώθηκαν κατά κύριο λόγο σε αδικήματα που σχετίζονται με τις δημόσιες συμβάσεις και τον ανταγωνισμό (συμπεριλαμβανομένης της διαφθοράς και της εγκληματικής δραστηριότητας αξιωματούχων) και σε μεγάλης κλίμακας φορολογική απάτη⁶². Η Τσεχία δεν προβλέπει χωριστό αδίκημα στον ποινικό κώδικα για την ποινικοποίηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων υπαλλήλων, μολονότι αυτό καλύπτεται από το γενικό αδίκημα της διαφθοράς⁶³. Ο ΟΟΣΑ έχει επισημάνει ανησυχίες σχετικά με το χαμηλό επίπεδο επιβολής

⁵² Ψήφισμα αριθ. 1273. Το σχέδιο είναι διαθέσιμο στη δικτυακή πύλη της κυβέρνησης για την καταπολέμηση της διαφθοράς και παρακολουθείται από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Καταπολέμησης της Διαφθοράς.

⁵³ Η στρατηγική της Τσεχίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς, η οποία βασίζεται στην ανακοίνωση του προγράμματος της κυβέρνησης του 2018, είναι διαθέσιμη στη δικτυακή πύλη της κυβέρνησης για την καταπολέμηση της διαφθοράς.

⁵⁴ Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 7.

⁵⁵ Στους τομείς προτεραιότητας περιλαμβάνονται: i) αποτελεσματική και ανεξάρτητη κυβέρνηση· ii) διαφάνεια και ανοιχτή πρόσβαση σε πληροφορίες· iii) αποδοτική διαχείριση της κρατικής περιουσίας· και iv) ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών.

⁵⁶ Πληροφορίες που ελήφθησαν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης κατά την επίσκεψη στην Τσεχία.

⁵⁷ Πληροφορίες που ελήφθησαν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης κατά την επίσκεψη στην Τσεχία.

⁵⁸ Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 19-20.

⁵⁹ Άρθρα 160 και 179b παράγραφος 3 του κώδικα ποινικής δικονομίας.

⁶⁰ Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, προσάρτημα I.

⁶¹ Οι εν λόγω παραπομπές περιλαμβάνουν τα ακόλουθα: απαγγελίες κατηγοριών, αιτήματα επιβολής ποινών και συμφωνίες ενοχής και επιβολής ποινών.

⁶² Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 18, με αναφορά στη λειτουργία της ομάδας «Tax Cobra».

⁶³ Το αδίκημα της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων υπαλλήλων μπορεί να τιμωρηθεί ως μέρος του γενικού αδικήματος διαφθοράς, σύμφωνα με τις πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 17.

της νομοθεσίας κατά της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων υπαλλήλων, παρά τον εξαγωγικό χαρακτήρα της τσεχικής οικονομίας και τις εξαγωγές σε τομείς υψηλού κινδύνου που είναι επιρρεπείς στη δωροδοκία⁶⁴. Τα μέτρα που εφαρμόστηκαν μέχρι σήμερα, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης του εξειδικευμένου προσωπικού και της ενίσχυσης των ικανοτήτων ανάλυσης δεδομένων, δεν εξυπηρετούσαν τον εντοπισμό και τη διερεύνηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων υπαλλήλων. Στο πλαίσιο αυτό, είναι αναγκαίο να εξευρεθούν τρόποι για να δοθεί προτεραιότητα στον εντοπισμό, τη διερεύνηση και τη δίωξη της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων υπαλλήλων. Η θέσπιση χωριστού ποινικού αδικήματος δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων υπαλλήλων, διατάγματος ή εσωτερικής οδηγίας που θα αναφέρει το επίπεδο προτεραιότητας της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων υπαλλήλων θα μπορούσε να αποτελέσει μία από τις πιθανές επιλογές για την ενίσχυση της επιβολής της νομοθεσίας⁶⁵.

Οι έρευνες και οι έλεγχοι έχουν εγείρει ανησυχίες σχετικά με ορισμένες περιπτώσεις διαφθοράς σε υψηλά κλιμάκια κατά τη χρήση των κονδυλίων της ΕΕ και συγκρούσεις συμφερόντων. Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 23ης Απριλίου 2021, σχετικά με τον έλεγχο της εκταμίευσης 17 επιχορηγήσεων της ΕΕ που χορηγήθηκαν σε τσεχική εταιρεία διαπίστωσε παρατυπίες και σύγκρουση συμφερόντων, συνιστώντας την ανάκτηση περίπου 11 εκατ. EUR λόγω μη συμμόρφωσης με τον δημοσιονομικό κανονισμό της ΕΕ του 2012 και παραβίασης του τσεχικού νόμου για τη σύγκρουση συμφερόντων⁶⁶. Η υπόθεση διαβιβάστηκε πρόσφατα στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και έγινε δεκτή από αυτήν. Γενικά, οι επιδοτήσεις για εμπορικές επιχειρήσεις στις οποίες ένας δημόσιος λειτουργός κατέχει μερίδιο 25 % και άνω απαγορεύονται βάσει του τσεχικού νόμου για τη σύγκρουση συμφερόντων. Έχει τεθεί σε εφαρμογή στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης και της διαφθοράς στο πλαίσιο των κονδυλίων της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020⁶⁷, η οποία καθορίζει το βασικό πλαίσιο κανόνων που συνοδεύονται από διαδικαστικές κατευθυντήριες γραμμές για τις αρχές διαχείρισης. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν εκφραστεί ανησυχίες σχετικά με τη

⁶⁴ Στους τομείς υψηλού κινδύνου περιλαμβάνονται τα μηχανήματα και τα αμυντικά υλικά, συμπεριλαμβανομένων των όπλων που εξάγονται σε προορισμούς υψηλού κινδύνου, βλ. ΟΟΣΑ, Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, Phase 4 Two-Year Follow-Up Report: Czechia (Εφαρμογή της σύμβασης για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές του ΟΟΣΑ, Φάση 4 Έκθεση διετούς παρακολούθησης: Τσεχία) (2019), σ. 4. Κατά την περίοδο 2016-2019 η Τσεχία κίνησε μία έρευνα, κίνησε τη διαδικασία σε μία υπόθεση και δεν περάτωσε καμία υπόθεση, όπως ανέφερε η Διεθνής Διαφάνεια, Exporting corruption (Εξαγωγή της διαφθοράς) (2020), σ. 52.

⁶⁵ Βλ. ΟΟΣΑ, Implementing the OECD Anti-Bribery Convention — Phase 4 Two-Year Follow-Up Report: Czech Republic (Εφαρμογή της σύμβασης για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές του ΟΟΣΑ — Φάση 4 Έκθεση διετούς παρακολούθησης: Τσεχική Δημοκρατία) (2019), όπου αναφέρεται ότι «τίποτα δεν υποδεικνύει ότι η δωροδοκία αλλοδαπών δημόσιων υπαλλήλων έχει καταστεί προτεραιότητα. [...] Η Τσεχική Δημοκρατία σχεδιάζει να επεκτείνει το Τμήμα Αναλύσεων με 15 θέσεις την περίοδο 2021-2025, αλλά απομένει να διαπιστωθεί αν θα ανατεθεί σε κάποιες από αυτές η διερεύνηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων υπαλλήλων.»

⁶⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Τελική Έκθεση Ελέγχου, Έλεγχος αριθ. REGC414CZ0133, REGIO/C4/AUD (2019), https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/reports/2021/final-report-on-the-audit-of-the-functioning-of-the-management-and-control-systems-in-place-to-avoid-conflict-of-interest-in-czechia, βλ. επίσης Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Έκθεση σχετικά με τη διερευνητική αποστολή της Επιτροπής Ελέγχου του Προϋπολογισμού στην Τσεχική Δημοκρατία, 26-28 Φεβρουαρίου 2020. Βλ. επίσης Ανώτατο Ελεγκτικό Συνέδριο, EU Report 2020 — Report on the EU Financial Management in Czechia (Έκθεση ΕΕ 2020 — Έκθεση σχετικά με τη δημοσιονομική διαχείριση της ΕΕ στην Τσεχία) (2020), σ. 20-21· Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 8.

⁶⁷ Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 15.

διαχείριση και την κατανομή των κονδυλίων της ΕΕ, μεταξύ άλλων, σε έρευνες της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) σχετικά με την απάτη και συναφείς εθνικές έρευνες που κατέληξαν πρόσφατα σε σύσταση για απαγγελία κατηγοριών σε υπόθεση σε υψηλά κλιμάκια⁶⁸.

Η συνεργασία στην πράξη μεταξύ των αρμόδιων θεσμικών οργάνων για την καταπολέμηση της διαφθοράς στην Τσεχία λειτουργεί ικανοποιητικά και σχεδιάζεται περαιτέρω εξειδίκευση και ανάπτυξη ΤΠ στην αστυνομία. Η συνεργασία μεταξύ της εισαγγελίας, της αστυνομίας και της μονάδας χρηματοοικονομικών πληροφοριών αποδείχθηκε στενή και αποτελεσματική σε επιχειρήσεις μεγάλης κλίμακας⁶⁹. Σύμφωνα με την αστυνομία και την εισαγγελία, οι πόροι⁷⁰ και το επίπεδο εξειδίκευσης των ανακριτών και των εισαγγελέων, καθώς και η πρόσβασή τους σε σχετικές πληροφορίες επαρκούν για την εκτέλεση των καθηκόντων τους στον τομέα της καταστολής της διαφθοράς. Το Αρχηγείο της Αστυνομίας, το οποίο είναι ιεραρχικά ανώτερο της Εθνικής Υπηρεσίας Δίωξης του Οργανωμένου Εγκλήματος, φιλοξενεί μια κεντρική μονάδα αναλύσεων η οποία παρέχει κατευθυντήριες γραμμές και βοήθεια στην ανάλυση υποθέσεων για ολόκληρη την αστυνομία. Για την αποτελεσματική κάλυψη των αναγκών της αστυνομίας και τη δημιουργία πιο στρατηγικών επιπέδων πληροφοριών, εξακολουθεί να απαιτείται υψηλότερο επίπεδο εξειδίκευσης του προσωπικού στον τομέα της ανάλυσης, καθώς και πρόσθετα εργαλεία και λειτουργίες ΤΠ⁷¹. Το έγγραφο βασικών εννοιών του 2019 για τις υπηρεσίες ερευνών που ζητεί τις βελτιώσεις αυτές αναμένεται να εφαρμοστεί και στη συνέχεια να επανεξεταστεί το 2022⁷².

Από την τελευταία περίοδο αναφοράς εκκρεμεί η έγκριση ρύθμισης για την άσκηση πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων με σκοπό την αύξηση της διαφάνειας στη νομοθετική διαδικασία της Τσεχίας. Οι αμφισβητούμενοι τομείς που εξακολουθούν να συζητούνται αφορούν τις εξαιρέσεις από τον ορισμό των εκπροσώπων ομάδων συμφερόντων⁷³. Η ρύθμιση⁷⁴ θα προβλέπει τη δημιουργία ενός προσβάσιμου από το κοινό

⁶⁸ Τον Μάιο η αστυνομία ολοκλήρωσε εξαετή ποινική έρευνα σχετικά με την παράνομη απόκτηση επιδοτήσεων της ΕΕ και συνέστησε την απαγγελία κατηγοριών, βλ.: Česká justice, 14 Μαΐου 2021, Παραίτηση του ανακριτή στην υπόθεση Stork Nest. Έκλεισε την υπόθεση και πρότεινε να παραπεμφθεί η υπόθεση στο δικαστήριο. .

⁶⁹ Πληροφορίες που ελήφθησαν από την αστυνομία και την εισαγγελία στο πλαίσιο της επίσκεψης στην Τσεχία, συμπεριλαμβανομένων επίσης της μονάδας χρηματοοικονομικών πληροφοριών, καθώς και φορολογικών και τελωνειακών αρχών, με ειδικότερη αναφορά στη λειτουργία της ομάδας «Tax Cobra». Η συνεργασία της Εθνικής Υπηρεσίας Δίωξης του Οργανωμένου Εγκλήματος της αστυνομίας με την οικονομική και τελωνειακή διοίκηση και η συνεργασία με την εισαγγελία καθορίζεται από τον κώδικα ποινικής δικονομίας αριθ. 141/1961 Συλλ, τον νόμο για την αστυνομία της Τσεχικής Δημοκρατίας αριθ. 273/2008 Συλλ. και τον νόμο για την εισαγγελία αριθ. 283/1993 Συλλ.

⁷⁰ Οι ανθρωπίνι πόροι που διατίθενται στην εισαγγελική αρχή, η οποία είναι αρμόδια για τη δίωξη της διαφθοράς, αποτελούνται από 303 εισαγγελείς ειδικευμένους στη διαφθορά, από τους οποίους 21 εισαγγελείς έχουν διατεθεί στη γενική εισαγγελία, 47 στις ανώτερες εισαγγελίες, 65 στις περιφερειακές εισαγγελίες και 170 στις τοπικές εισαγγελίες.

⁷¹ Πληροφορίες που ελήφθησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών / Υπουργείο Οικονομικών (Υπηρεσία Οικονομικών Αναλύσεων) / Εθνική Υπηρεσία Δίωξης του Οργανωμένου Εγκλήματος της τσεχικής αστυνομίας στο πλαίσιο της επίσκεψης στην Τσεχία.

⁷² Πληροφορίες που ελήφθησαν από το Υπουργείο Εσωτερικών / Υπουργείο Οικονομικών (Υπηρεσία Οικονομικών Αναλύσεων) / Εθνική Υπηρεσία Δίωξης του Οργανωμένου Εγκλήματος της τσεχικής αστυνομίας στο πλαίσιο της επίσκεψης στην Τσεχία.

⁷³ Μετά την πρώτη ανάγνωση στη Βουλή των Αντιπροσώπων τον Δεκέμβριο του 2020, πραγματοποιήθηκε ακρόαση στην Επιτροπή Συνταγματικών και Νομικών Θεμάτων τον Φεβρουάριο του 2021 και προγραμματίστηκαν περαιτέρω συζητήσεις στο πρόγραμμα της Κάτω Βουλής για τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2021. Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου,

μητρώου εκπροσώπων ομάδων συμφερόντων και δημόσιων υπαλλήλων στους οποίους ασκείται πίεση ή επιρροή από ομάδες συμφερόντων, την υποχρέωση των εκπροσώπων ομάδων συμφερόντων και των δημόσιων υπαλλήλων στους οποίους ασκείται πίεση ή επιρροή από ομάδες συμφερόντων να αποκαλύπτουν τις επαφές που αφορούν άσκηση πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων, καθώς και την καθιέρωση «νομοθετικού αποτυπώματος» για την αποκάλυψη των προσώπων που επιδίωξαν να επηρεάσουν συγκεκριμένη νομοθετική πρόταση⁷⁵. Το μητρώο θα πρέπει να τηρείται από την Υπηρεσία Εποπτείας των Οικονομικών των Πολιτικών Κομμάτων και Κινήσεων. Η μη δημοσιοποίηση θα μπορούσε να οδηγήσει σε πρόστιμα ύψους περίπου 3 860 EUR (100 000 CZK). Η ρύθμιση της άσκησης πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων⁷⁶ θα περιλαμβάνει επίσης αυστηρότερους κανόνες όσον αφορά τις δηλώσεις σχετικά με δώρα. Το κατώτατο όριο για τα δώρα που πρέπει να αναφέρονται στο ήδη υφιστάμενο κεντρικό μητρώο συγκρούσεων συμφερόντων θα μειωθεί από περίπου 400 EUR (10 000 CZK) σε περίπου 200 EUR (5 000 CZK).

Έχουν καταβληθεί προκαταρκτικές προσπάθειες για την ενίσχυση των κανόνων ακεραιότητας για τα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων. Δεν έχει θεσπιστεί ακόμη ειδικός κώδικας δεοντολογίας για τα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων, όπως ισχύει για τους λειτουργούς της κεντρικής δημόσιας διοίκησης⁷⁷. Η προτεινόμενη τροποποίηση του νόμου για τον εσωτερικό κανονισμό της Βουλής των Αντιπροσώπων, η οποία επιτρέπει στη Βουλή των Αντιπροσώπων να εγκρίνει κώδικα δεοντολογίας, δεν έχει λάβει επαρκή πολιτική στήριξη⁷⁸. Ορισμένα πολιτικά κόμματα θέσπισαν κώδικες δεοντολογίας για τα μέλη τους⁷⁹. Ειδικότερα, όσον αφορά τα δώρα προς τους βουλευτές, εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες όσον αφορά την έλλειψη κατάλληλου πλαισίου που να περιλαμβάνει και άλλες παροχές, όπως πλεονεκτήματα σε είδος και υπηρεσίες, και πρακτικής καθοδήγησης για τους βουλευτές⁸⁰.

σ. 12. Σύμφωνα με δημόσια έρευνα το 2021, τα δύο τρίτα των Τσέχων που απάντησαν δήλωσαν ότι η θέσπιση αυστηρότερων κανόνων για την άσκηση πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων θα συμβάλει στην πιο θετική τους αντίληψη για την πολιτική, βλ. Rekonstrukce státu (3 Μαρτίου 2021), Οι Τσέχοι πιστεύουν ότι η άσκηση πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων έχει ισχυρό αντίκτυπο στη διατύπωση των νόμων, αλλά τη θεωρούν κυρίως ως εργαλείο για τους «νονούς».

⁷⁴ Η ρύθμιση σχετικά με την άσκηση πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων αποτελείται από δύο χωριστά αλλά σχετικά σχέδια: ένα σχέδιο νόμου σχετικά με την άσκηση πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων (έγγραφο της Βουλής των Αντιπροσώπων αριθ. 565) και ένα σχέδιο νόμου που τροποποιεί ορισμένους νόμους σε σχέση με την έγκριση του νόμου σχετικά με την άσκηση πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων (έγγραφο της Βουλής των Αντιπροσώπων αριθ. 566).

⁷⁵ Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 9.

⁷⁶ Σχέδιο νόμου, το οποίο τροποποιεί ορισμένους νόμους σε σχέση με την έγκριση του νόμου σχετικά με την άσκηση πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων (έγγραφο της Βουλής των Αντιπροσώπων αριθ. 566).

⁷⁷ Σχέδιο κώδικα δεοντολογίας υποβλήθηκε από τον πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων (έγγραφο της Βουλής των Αντιπροσώπων αριθ. 7067). Η συζήτηση διακόπηκε λόγω του περιορισμένου αριθμού των παρόντων μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων λόγω των περιορισμών που επιβλήθηκαν σε σχέση με την πανδημία COVID-19. Η συζήτηση στην ολομέλεια θα συνεχιστεί όταν αρθεί ο περιορισμός.

⁷⁸ Πληροφορίες που ελήφθησαν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης κατά την επίσκεψη στην Τσεχία. Το σχέδιο θα εγκριθεί με ψήφισμα της Βουλής των Αντιπροσώπων, χωρίς να προβλέπεται μέχρι στιγμής ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα.

⁷⁹ GRECO (Ομάδα χωρών κατά της διαφθοράς), Fourth Evaluation Round – Interim Compliance Report (Τέταρτος γύρος αξιολογήσεων — Ενδιάμεση έκθεση συμμόρφωσης) (Μάρτιος 2020), σ. 4.

⁸⁰ Βλ. τον νόμο για τη σύγκρουση συμφερόντων. GRECO (Ομάδα χωρών κατά της διαφθοράς), Fourth Evaluation Round – Interim Compliance Report (Τέταρτος γύρος αξιολογήσεων — Ενδιάμεση έκθεση συμμόρφωσης) (Μάρτιος 2020), σ. 4.

Μετά από απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου, η κυβέρνηση αποφάσισε το 2020 να μην συμπεριλάβει το εισόδημα των συζύγων στην υποχρέωση υποβολής σχετικά με τις δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων. Οι βουλευτές οφείλουν να γνωστοποιούν σε κάποιο βαθμό τα περιουσιακά στοιχεία των συζύγων στις δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων τους⁸¹, για παράδειγμα περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν από κοινού στον σχετικό βουλευτή και στον/στην σύζυγό του/της. Το εισόδημα του/της συζύγου εξακολουθεί να εξαιρείται από την υποχρέωση γνωστοποίησης, όπως και τα περιουσιακά στοιχεία των εξαρτώμενων μελών της οικογένειας⁸². Κατόπιν απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου⁸³, η κυβέρνηση αποφάσισε να μην τροποποιήσει εν προκειμένω περαιτέρω τους κανόνες σχετικά με τη δήλωση περιουσιακών στοιχείων⁸⁴.

Οι κανόνες σχετικά με τις δωρεές για τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων είναι γενικά κατάλληλοι, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις στην πράξη⁸⁵. Ο νόμος για τα πολιτικά κόμματα και τα κινήματα⁸⁶ προβλέπει ανώτατο όριο περίπου 120 000 EUR (3 000 000 CZK) για κάθε μεμονωμένο δωρητή. Όλες οι δωρεές άνω των 40 EUR περίπου (1 000 CZK) πρέπει να τεκμηριώνονται. Δεν επιτρέπονται δωρεές από αλλοδαπά φυσικά πρόσωπα ή δημόσιους φορείς. Οι δωρεές που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια των εκλογών πρέπει να δημοσιεύονται στο διαδίκτυο τουλάχιστον 3 ημέρες πριν από τις εκλογές⁸⁷. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης μπορεί να επιβληθεί χρηματική ποινή ύψους 4 000 EUR-80 000 EUR περίπου (100 000 CZK-2 000 000 CZK). Η Υπηρεσία Εποπτείας των Οικονομικών των Πολιτικών Κομμάτων και Κινήματων είναι το αρμόδιο εποπτικό όργανο⁸⁸. Εξακολουθούν να υπάρχουν διαρθρωτικές αδυναμίες, δεδομένου ότι οι ίδιοι κανόνες σχετικά με τα ανώτατα όρια για τις δωρεές από μεμονωμένους δωρητές δεν ισχύουν για τις προεδρικές εκλογές⁸⁹ ή για τις δωρεές από μη κερδοσκοπικές οργανώσεις⁹⁰. Υπάρχουν επίσης εμπόδια στην παρακολούθηση των δωρεών από επιχειρηματικά δίκτυα με πολλές νομικές οντότητες⁹¹. Στόχος της κυβέρνησης είναι να προβεί σε λεπτομερέστερη ανάλυση για τον περαιτέρω εντοπισμό νομοθετικών κενών και προκλήσεων στην πράξη⁹².

⁸¹ Βλ. επίσης GRECO (Ομάδα χωρών κατά της διαφθοράς), Fourth Evaluation Round – Interim Compliance Report (Τέταρτος γύρος αξιολογήσεων — Ενδιάμεση έκθεση συμμόρφωσης), σ. 5.

⁸² Άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχείο α) του νόμου για τη σύγκρουση συμφερόντων.

⁸³ Το Συνταγματικό Δικαστήριο αποφάσισε ότι ο νόμος αριθ. 159/2006 Συλλ., νόμος για τη σύγκρουση συμφερόντων, είναι συμβατός με το Σύνταγμα (φάκελος αριθ. Pl. US 4/17 της 11ης Φεβρουαρίου 2020).

⁸⁴ Πληροφορίες που ελήφθησαν από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Καταπολέμησης της Διαφθοράς κατά την επίσκεψη στην Τσεχία.

⁸⁵ Οι σχετικές πληροφορίες ελήφθησαν από διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη κατά την επίσκεψη στην Τσεχία.

⁸⁶ Νόμος αριθ. 424/1991 Συλλ. για την ένωση πολιτικών κομμάτων και πολιτικών κινήματων.

⁸⁷ Συμπεριλαμβανομένων του ποσού, του ονόματος, της ημερομηνίας γέννησης και του τόπου κατοικίας του δωρητή. Όλες οι δωρεές πρέπει να αναφέρονται στην έκθεση σχετικά με τη χρηματοδότηση της προεκλογικής εκστρατείας, την οποία οι υποψήφιοι πρέπει να δημοσιεύουν το αργότερο 90 ημέρες μετά τις εκλογές.

⁸⁸ Η Υπηρεσία εξουσιοδοτείται να ελέγχει τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις των πολιτικών κομμάτων, να διενεργεί ελέγχους της διαχείρισης των πολιτικών κομμάτων και να επιβλέπει τη χρηματοδότηση των προεκλογικών εκστρατειών.

⁸⁹ Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι υποψήφιοι δεν είναι πολιτικά κόμματα ή πολιτικά κινήματα. Βλ. νόμο αριθ. 275/2012 Συλλ. για την εκλογή του προέδρου της Δημοκρατίας.

⁹⁰ Σχετικά με τους κανόνες που ισχύουν για τις οντότητες αυτές, βλ. τον νόμο αριθ. 247/1995 Συλλ. σχετικά με τις εκλογές για το κοινοβούλιο της Τσεχικής Δημοκρατίας και για την τροποποίηση και συμπλήρωση ορισμένων άλλων νόμων και τον νόμο αριθ. 275/2012 Συλλ. σχετικά με την εκλογή του προέδρου της Δημοκρατίας.

⁹¹ Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου σχετικά με τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων, σ. 1.

⁹² Ο.π.

Εξακολουθούν να εκκρεμούν τροποποιήσεις στο Σύνταγμα για την ενίσχυση του Ανώτατου Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το νομοσχέδιο για την τροποποίηση του νόμου για το Ανώτατο Ελεγκτικό Συνέδριο⁹³ θα επιφέρει τροποποίηση του Συντάγματος⁹⁴. Θα επεκτείνει την εντολή του Ανώτατου Ελεγκτικού Συνεδρίου, επιτρέποντάς του να ελέγχει επίσης τις δημόσιες δαπάνες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των εταιρειών ασφάλισης υγείας και των κρατικών εταιρειών (δηλαδή εκείνων που ανήκουν κατά πλειονότητα ή ελέγχονται από το κράτος ή από οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης). Η έγκριση του νομοσχεδίου έχει καθυστερήσει⁹⁵, παρά το γεγονός ότι επρόκειτο για κυβερνητική προτεραιότητα, όπως ορίζεται στην ανακοίνωση του προγράμματος της κυβέρνησης.

Οι προπαρασκευαστικές εργασίες για την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος έχουν υποβληθεί στο Κοινοβούλιο. Στις 25 Ιανουαρίου 2021 η κυβέρνηση ενέκρινε το νομοσχέδιο για την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος και συνοδευτικό τροποποιητικό νόμο⁹⁶. Επί του παρόντος και τα δύο βρίσκονται εν αναμονή της δεύτερης ανάγνωσης στη Βουλή των Αντιπροσώπων⁹⁷ και συζητούνται στις αρμόδιες επιτροπές της Βουλής των Αντιπροσώπων⁹⁸. Το σχέδιο νόμου προβλέπει τη δημιουργία εσωτερικών συστημάτων υποβολής καταγγελιών και την υποβολή εκθέσεων στο Υπουργείο Δικαιοσύνης για τους μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος για την καταγγελία πιθανών παραπτωμάτων.

Η διακυβέρνηση των κρατικών εταιρειών ρυθμίζεται, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις στην πράξη. Η αποτροπή των πολιτικών διορισμών σε κρατικές εταιρείες δεν έχει ακόμη διασφαλιστεί συστηματικά στην πράξη⁹⁹. Το 2020 η κυβέρνηση ενέκρινε τη στρατηγική για την πολιτική κρατικής ιδιοκτησίας¹⁰⁰ με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για την εταιρική διακυβέρνηση των κρατικών επιχειρήσεων από το 2015. Η στρατηγική επιδιώκει να διασφαλίσει ότι το κράτος ασκεί τα δικαιώματα ιδιοκτησίας του σε κρατικές επιχειρήσεις με διαφανή και αποτελεσματικό τρόπο.

Η πανδημία COVID-19 επιβράδυνε τις μεταρρυθμίσεις για την καταπολέμηση της διαφθοράς σε συγκεκριμένους τομείς. Τα περισσότερα από τα μέτρα για την καταπολέμηση της διαφθοράς που είχαν προγραμματιστεί να εφαρμοστούν το 2020, ιδίως

⁹³ Νόμος αριθ. 166/1993 Συλλ.

⁹⁴ Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 9.

⁹⁵ Το 2020 το σχέδιο νόμου βρισκόταν στην τρίτη ανάγνωση στη Βουλή των Αντιπροσώπων, εν αναμονή της έγκρισης σχετικής συνταγματικής τροποποίησης από τη Γερουσία.

⁹⁶ Ο νόμος για την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος είχε αρχικά ανασταλεί εν αναμονή της έκδοσης της οδηγίας της ΕΕ για το ίδιο θέμα, βλ. επίσης έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 9.

⁹⁷ Το νομοσχέδιο προστατεύει τις αποκαλύψεις των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος όσον αφορά τις παραβιάσεις του δικαίου της ΕΕ και τα εγκλήματα και διοικητικά αδικήματα. Μπορεί κανείς να παρακολουθήσει τη νομοθετική διαδικασία στον ιστότοπο του Κοινοβουλίου. Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 14.

⁹⁸ Η Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης και η Επιτροπή Συνταγματικών και Νομικών Θεμάτων.

⁹⁹ Οι σχετικές πληροφορίες ελήφθησαν κατά την επίσκεψη στην Τσεχία. Ο νόμος για την επιλογή προσώπων στα διοικητικά και εποπτικά όργανα των νομικών οντοτήτων με συμμετοχή του κράτους (νόμος για τους διορισμούς), νόμος αριθ. 353/2019 Συλλ., άρχισε να ισχύει τον Ιανουάριο του 2020 για την αποτροπή πολιτικών διορισμών. Βλ. επίσης Ευρωπαϊκό εξάμηνο, Πρόγραμμα σύγκλισης της Τσεχίας (Απρίλιος 2020), σ. 35, για περισσότερες λεπτομέρειες.

¹⁰⁰ Κυβερνητικό ψήφισμα αριθ. 115/2020.

στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, αναβλήθηκαν¹⁰¹. Το νέο σχέδιο για την καταπολέμηση της διαφθοράς για την περίοδο 2021-2022 προβλέπει στοχευμένα μέτρα όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων ειδικών επισημάνσεων των δημόσιων συμβάσεων που σχετίζονται με τη νόσο COVID-19 στο μητρώο συμβάσεων¹⁰², και την ανάπτυξη μεθοδολογίας για τις δημόσιες συμβάσεις σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ή παρόμοιες καταστάσεις κρίσης¹⁰³. Συνολικά, το μητρώο θεωρείται ότι έχει θετικό αντίκτυπο στην πρόληψη της διαφθοράς, καθώς αυξάνει τη διαφάνεια και τη δυνατότητα δημόσιας εποπτείας.

III. ΠΟΛΥΦΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και των Βασικών Ελευθεριών, ο οποίος έχει ενσωματωθεί στην τσεχική συνταγματική τάξη, εγγυάται την ελευθερία της έκφρασης και το δικαίωμα ενημέρωσης και απαγορεύει ρητά τη λογοκρισία. Ο νόμος για τις ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές ορίζει σαφώς τις αρμοδιότητες της τσεχικής ρυθμιστικής αρχής των μέσων μαζικής επικοινωνίας. Ο νόμος για την ελεύθερη πρόσβαση στις πληροφορίες εγγυάται την πρόσβαση στις πληροφορίες που κατέχουν οι δημόσιες αρχές¹⁰⁴.

Η μεταρρύθμιση που αποσκοπεί στην περαιτέρω ενίσχυση της ανεξαρτησίας του Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης εκκρεμεί¹⁰⁵. Ο νόμος για τις ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές θεσπίζει το Συμβούλιο ως «ανεξάρτητο διοικητικό όργανο» αποτελούμενο από 13 μέλη, καθορίζει τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις του Συμβουλίου και καθορίζει τα κριτήρια επιλεξιμότητας, τα κριτήρια αποκλεισμού και τις διαδικασίες διορισμού των μελών και του επικεφαλής του Συμβουλίου¹⁰⁶. Εάν το Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης διαπράξει επανειλημμένες και σοβαρές παραβάσεις των υποχρεώσεων που προβλέπει ο νόμος, ή εάν η υποχρεωτική ετήσια έκθεσή του δεν εγκριθεί κατ' επανάληψη λόγω σοβαρών σφαλμάτων, η Βουλή των Αντιπροσώπων μπορεί να προτείνει στον πρωθυπουργό να καθαίρει σύσσωμο το Συμβούλιο. Η μεταρρύθμιση¹⁰⁷ που κατατέθηκε τον Αύγουστο του 2020¹⁰⁸ θα εξαλείψει τον ρόλο του πρωθυπουργού στη διαδικασία διορισμού, περιορίζοντας ταυτόχρονα την

¹⁰¹ Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 15. Σε ανάλυση κινδύνου διαφθοράς στον τομέα της υγείας το 2019, η οποία διενεργήθηκε από την κυβέρνηση, επισημάνθηκαν οι κίνδυνοι διαφθοράς που αφορούν όλες τις πλευρές του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, η οποία κυμαίνεται από διαφθορά που διαπράττεται από ασθενείς και παρόχους υγειονομικής περίθαλψης έως τη διαφθορά σε επίπεδο κεντρικής κυβέρνησης. Η εν λόγω ανάλυση είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/08/Sektorov%C3%A1-A1-anal%C3%BDza-korupce-zdravotnictv%C3%AD.pdf>. Σε συνέχεια της ανάλυσης, το Υπουργείο Υγείας είχε ως στόχο να θεσπίσει ειδικά μέτρα μετριασμού και να υποβάλει νομοθετική πρόταση για τη βελτιστοποίηση της λειτουργίας των δημόσιων ασφαλιστικών εταιρειών.

¹⁰² Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 9.

¹⁰³ Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 16.

¹⁰⁴ Η Τσεχία διατήρησε την 40ή θέση στον παγκόσμιο δείκτη ελευθερίας του Τύπου για το 2021 των Δημοσιογράφων Χωρίς Σύνορα, η οποία την κατατάσσει στην 19η θέση εντός της ΕΕ.

¹⁰⁵ Μέρος της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο από την Τσεχική Δημοκρατία της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1808 για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων.

¹⁰⁶ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 10.

¹⁰⁷ Ο.π.

¹⁰⁸ Το σχέδιο νόμου για την τροποποίηση του νόμου για τις ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές και για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1808 δημοσιεύθηκε από την κυβέρνηση τον Αύγουστο του 2020 και διαβιβάστηκε στο Κοινοβούλιο για περαιτέρω διαβουλεύσεις. Κατά τον χρόνο δημοσίευσης της παρούσας έκθεσης, δεν υπήρχαν περαιτέρω εξελίξεις ως προς το θέμα αυτό.

εξουσία της Βουλής των Αντιπροσώπων, υπό την έννοια ότι, στις προαναφερθείσες περιπτώσεις, θα είναι σε θέση μόνο να προτείνει την απόλυση μεμονωμένων μελών, ενισχύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την ανεξαρτησία του Συμβουλίου ως οργάνου. Η τροποποίηση απαιτεί επίσης από το Κοινοβούλιο να αιτιολογεί κάθε τέτοια απόλυση. Με την τροποποίηση αυτή επιδιώκεται η επίτευξη των στόχων που αφορούν την ανεξαρτησία της αναθεωρημένης οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων.

Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης καθορίζονται σαφώς από τον νόμο και εφαρμόζονται αποτελεσματικά στην πράξη. Η ρυθμιστική αρχή δεν αναμένει ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του νόμου για τις ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές (βλ. ανωτέρω) θα έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο έργο του Συμβουλίου, ενώ οι πόροι του αναμένεται να δεχθούν μόνο μικρή αναδιάρθρωση προσωπικού. Ο τσεχικός νόμος για τις ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές προβλέπει τη λειτουργία αυτορρυθμιζόμενων φορέων αναγνωρισμένων από το Συμβούλιο. Οι εν λόγω φορείς μπορούν να υποβάλλουν παρατηρήσεις σε νομικές διαδικασίες που αφορούν τους τομείς που καλύπτουν. Το προαναφερόμενο σχέδιο νόμου θα παράσχει περαιτέρω πεδίο εφαρμογής για αυτορρύθμιση. Έχουν εκφραστεί ανησυχίες σχετικά με τη διαδικασία επιλογής και την ανεξαρτησία των μελών του χωριστού τσεχικού εποπτικού συμβουλίου τηλεόρασης¹⁰⁹.

Η Τσεχία θέσπισε νομοθεσία που ρυθμίζει τη διαφάνεια των πραγματικών δικαιούχων, η οποία ισχύει και για την ιδιοκτησία μέσων μαζικής επικοινωνίας. Ο νόμος 37/2021 Συλλ., της 5ης Ιανουαρίου 2021, με τον οποίο μεταφέρεται στο εθνικό δίκαιο η 5η οδηγία της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, θεσπίζει ένα σύστημα πρόσβασης σε αυτές τις πληροφορίες δύο επιπέδων. Εγγυάται την πρόσβαση του κοινού, μέσω μητρώου που τηρείται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, σε περιορισμένο αριθμό πληροφοριών σχετικά με την ιδιοκτησία και θεσπίζει μηχανισμούς που παρέχουν τη δυνατότητα σε ορισμένες αρχές να επιβάλλουν κυρώσεις για την απουσία των απαιτούμενων δεδομένων. Ωστόσο, το Παρατηρητήριο για την πολυφωνία στα μέσα μαζικής επικοινωνίας (MPM) 2021 βαθμολογεί τον εν λόγω τομέα ως τομέα υψηλού κινδύνου, δεδομένου ότι το σύστημα δεν υποχρεώνει στην πραγματικότητα τις εταιρείες μέσων μαζικής επικοινωνίας να δημοσιοποιούν πλήρως τις ιδιοκτησιακές δομές τους στο ευρύ κοινό¹¹⁰. Η συγκέντρωση μέσων ενημέρωσης αναφέρεται ότι είναι υψηλή στην Τσεχία, ιδίως λόγω της υψηλής συγκέντρωσης σε διάφορους υποτομείς των μέσων μαζικής επικοινωνίας¹¹¹.

¹⁰⁹ Αυτές αφορούν τις πρόσφατες δραστηριότητες του τσεχικού εποπτικού συμβουλίου τηλεόρασης και την εκλογή τεσσάρων νέων μελών (από τα δεκαπέντε) από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Ευρωπαϊκή Ένωση Ραδιοτηλεόρασης (9 Απριλίου 2021), Public service media in the Czech Republic under threat (Δημόσια μέσα μαζικής επικοινωνίας στην Τσεχική Δημοκρατία υπό απειλή): Διεθνές Ινστιτούτο Τύπου (1 Απριλίου 2021), Concerns over increasing meddling in independence of Czech public broadcaster (Ανησυχίες για την αύξηση της παρέμβασης στην ανεξαρτησία του τσεχικού δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα): Public Media Alliance, (9 Απριλίου 2021), The threat facing Czech TV (Η απειλή που αντιμετωπίζει η τσεχική τηλεόραση): 2021 Media Pluralism Monitor (Παρατηρητήριο για την πολυφωνία στα μέσα μαζικής επικοινωνίας 2021), Τσεχική Δημοκρατία, σ. 12.

¹¹⁰ 2021 Media Pluralism Monitor (Παρατηρητήριο για την πολυφωνία στα μέσα μαζικής επικοινωνίας 2021), Τσεχική Δημοκρατία, σ. 10.

¹¹¹ Η τσεχική αγορά μέσων μαζικής επικοινωνίας κυριαρχείται από λίγες εταιρείες μέσων μαζικής επικοινωνίας που δραστηριοποιούνται στους τομείς του έντυπου τύπου, των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών, καθώς και του ηλεκτρονικού τύπου. Το επίπεδο συγκέντρωσης είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό στην (οικονομικά πιο ευάλωτη) περιφερειακή αγορά μέσων μαζικής επικοινωνίας, με το τμήμα του περιφερειακού ημερήσιου Τύπου να μονοπωλείται αποτελεσματικά. Βλ. 2021 Media Pluralism Monitor (Παρατηρητήριο για την πολυφωνία στα μέσα μαζικής επικοινωνίας 2021), Τσεχική Δημοκρατία, σ. 10.

Η Τσεχία δεν έχει θεσπίσει νόμους που να ρυθμίζουν την κατανομή της κρατικής διαφήμισης. Εκτός από τις γενικές απαιτήσεις για τη διαφήμιση που ορίζονται στον νόμο για τις δημόσιες συμβάσεις, δηλαδή ότι κάθε σύμβαση κρατικής διαφήμισης αξίας άνω των 2 000 EUR (50 000 CZK) θα πρέπει να δημοσιεύεται στο δημόσιο μητρώο, η Τσεχία δεν διαθέτει ειδικούς κανόνες σχετικά με την κατανομή της κρατικής διαφήμισης¹¹². Το MPM 2021 αναφέρεται στην παρακολούθηση των διαφημιστικών δαπανών των τσεχικών υπουργείων κατά την περίοδο 2010-2018, η οποία διενεργήθηκε από το τσεχικό Κέντρο Ερευνητικής Δημοσιογραφίας¹¹³, και αποκάλυψε σημαντικές διαφορές στον τρόπο με τον οποίο τα επιμέρους υπουργεία κατανέμουν τις διαφημιστικές δαπάνες σε διάφορα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Το MPM 2021 αναφέρει ότι αυτό συνηγορεί υπέρ της ευνοιοκρατίας και της γενικής έλλειψης διαφάνειας¹¹⁴.

Η πρόσβαση στις πληροφορίες διασφαλίζεται από τον νόμο, αλλά στην πράξη προκύπτουν εμπόδια. Δεν έχουν υπάρξει τροποποιήσεις στον νόμο για την ελεύθερη πρόσβαση στις πληροφορίες, ο οποίος εγγυάται την πρόσβαση στις πληροφορίες που κατέχουν οι δημόσιες αρχές¹¹⁵. Το MPM 2021 αναφέρεται σε αρκετές απόπειρες ορισμένων δημόσιων αρχών να παρέμβουν στην κυκλοφορία των πληροφοριών κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Η έκθεση επισημαίνει την άρνηση του Ινστιτούτου Πληροφόρησης και Στατιστικών για την Υγεία να δημοσιεύσει λεπτομερή στοιχεία σχετικά με την εξάπλωση των λοιμώξεων COVID-19¹¹⁶.

Παρότι οι δημοσιογράφοι θεωρούνται ασφαλείς από σωματική βλάβη, οι λεκτικές προσβολές, η παρενόχληση και οι διαδικτυακές απειλές δεν είναι ασυνήθιστες¹¹⁷. Το MPM 2021 και ο δείκτης ελευθερίας του Τύπου των Δημοσιογράφων Χωρίς Σύνορα αναφέρουν αμφότερα στο γεγονός ότι το επάγγελμα δέχεται συνεχείς λεκτικές επιθέσεις από ορισμένα πολιτικά κόμματα και υψηλόβαθμους δημόσιους λειτουργούς¹¹⁸. Η πλατφόρμα του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προώθηση της προστασίας της δημοσιογραφίας και της ασφάλειας των δημοσιογράφων δεν κατέγραψε καμία καταχώριση στην Τσεχία το 2020. Το 2021 κατέγραψε μία καταχώριση όσον αφορά το προαναφερόμενο θέμα σχετικά με το τσεχικό συμβούλιο τηλεόρασης. Δεν εγκρίθηκε κανένα πρόγραμμα στήριξης των μέσων μαζικής επικοινωνίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19. Σύμφωνα με το MPM 2021, ο τομέας των έντυπων μέσων μαζικής επικοινωνίας έχει πληγεί σοβαρά λόγω της πανδημίας COVID-19¹¹⁹.

¹¹² Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 10.

¹¹³ Investigace.cz (13 Δεκεμβρίου 2019), Κρατική διαφήμιση: Ποιος πληρώνει επίσης την Parlamentní listy, αναφέρεται στο 2021 Media Pluralism Monitor (Παρατηρητήριο για την πολυφωνία στα μέσα μαζικής επικοινωνίας 2021), Τσεχική Δημοκρατία.

¹¹⁴ 2021 Media Pluralism Monitor (Παρατηρητήριο για την πολυφωνία στα μέσα μαζικής επικοινωνίας 2021), σ. 13.

¹¹⁵ Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 10.

¹¹⁶ 2021 Media Pluralism Monitor (Παρατηρητήριο για την πολυφωνία στα μέσα μαζικής επικοινωνίας 2021), σ. 8.

¹¹⁷ Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 12.

¹¹⁸ 2021 Media Pluralism Monitor (Παρατηρητήριο για την πολυφωνία στα μέσα μαζικής επικοινωνίας 2021), σ. 9.

¹¹⁹ 2021 Media Pluralism Monitor (Παρατηρητήριο για την πολυφωνία στα μέσα μαζικής επικοινωνίας 2021), σ. 6.

IV. ΆΛΛΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΛΕΓΧΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΡΡΟΠΙΩΝ (ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΑΝΤΙΒΑΡΩΝ)

Η Τσεχία έχει κοινοβουλευτικό σύστημα διακυβέρνησης με δύο σώματα¹²⁰ με άμεσα εκλεγμένο πρόεδρο. Νομοθετικές προτάσεις μπορούν να υποβληθούν από μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων, από ομάδα μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων, από τη Γερουσία, από την κυβέρνηση ή από τα όργανα εκπροσώπησης των ανώτερων αυτοδιοικούμενων περιφερειών¹²¹. Το Συνταγματικό Δικαστήριο μπορεί να διενεργεί εκ των υστέρων συνταγματικό έλεγχο. Πέραν του συστήματος απονομής δικαιοσύνης, ο θεσμός του Διαμεσολαβητή και η κοινωνία των πολιτών διαδραματίζουν ρόλο στο σύστημα ελέγχων και ισορροπιών.

Σχεδόν το ήμισυ της νομοθεσίας εγκρίθηκε με συντομευμένη επείγουσα νομοθετική διαδικασία το 2020 και στις αρχές του 2021. Μεταξύ Ιανουαρίου του 2020 και μέσω Φεβρουαρίου του 2021 εξήντα νόμοι από σύνολο 128 νόμων, οι οποίοι εγκρίθηκαν από το Κοινοβούλιο και δημοσιεύθηκαν στη Συλλογή Νόμων, εγκρίθηκαν στο πλαίσιο της επείγουσας νομοθετικής διαδικασίας μέσω συνοπτικής εξέτασης¹²², και επιπλέον 12 νόμοι στο πλαίσιο ταχείας διαδικασίας κατά την οποία ο νόμος εγκρίνεται στην πρώτη ανάγνωση¹²³. Τα ενδιαφερόμενα μέρη εξέφρασαν ανησυχίες ότι οι διαδικασίες αυτές χρησιμοποιήθηκαν και για νόμους που δεν σχετίζονταν με την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 και επέκριναν το υψηλό ποσοστό παρεκκλίσεων από τους κανόνες για τη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη¹²⁴. Επιπλέον, τα μέτρα έκτακτης ανάγκης που έλαβε η κυβέρνηση για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 έχουν επικριθεί για το γεγονός ότι δεν περιέχουν συγκεκριμένη, κατανοητή και τεκμηριωμένη αιτιολόγηση¹²⁵. Αμφότερα τα σώματα του Κοινοβουλίου ενέκριναν μέτρα¹²⁶ για την πρόληψη της διασποράς του ιού στους χώρους τους, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας αναλογικού περιορισμού του αριθμού των παρόντων βουλευτών¹²⁷.

Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης διήρκεσε για το μεγαλύτερο μέρος του έτους το 2020 και εκφράστηκαν ανησυχίες σχετικά με τη συνταγματικότητά της στις αρχές του 2021.

---

¹²⁰ Αποτελείται από δύο σώματα: την Κάτω Βουλή ή Βουλή των Αντιπροσώπων (*Poslanecká sněmovna*) και την Άνω Βουλή ή Γερουσία (*Senát Parlamentu České republiky*).

¹²¹ Σύνταγμα της Τσεχίας, άρθρο 41.

¹²² Στο πλαίσιο της συνοπτικής εξέτασης ενός νομοσχεδίου, δεν πραγματοποιείται η πρώτη ανάγνωση και η Βουλή των Αντιπροσώπων μπορεί να αποφασίσει να ακυρώσει τη γενική συζήτηση που πρόκειται να διεξαχθεί κατά τη δεύτερη ανάγνωση ενός νομοσχεδίου, καθώς και να μειώσει το όριο ομιλίας μεμονωμένων βουλευτών. Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2020 για το κράτος δικαίου, σ. 25.

¹²³ Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2020 για το κράτος δικαίου, σ. 25-26.

¹²⁴ Βλ. πληροφορίες που έδωσε ο τσεχικός Δικηγορικός Σύλλογος για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 27· πληροφορίες που έδωσε η Διεθνής Διαφάνεια για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 6.

¹²⁵ Π.χ. απόφαση του Δημοτικού Δικαστηρίου της Πράγας της 13ης Νοεμβρίου 2020, αριθ. 18 A 59/2020· πληροφορίες που έδωσε ο τσεχικός Δικηγορικός Σύλλογος για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου· πληροφορίες που έδωσε η Διεθνής Διαφάνεια Τσεχικής Δημοκρατίας για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου· πληροφορίες που έδωσε η Ένωση για τις ατομικές ελευθερίες στην Ευρώπη για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου· πληροφορίες που έδωσε το Glropolis για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου.

¹²⁶ Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2020 για το κράτος δικαίου, σ. 30.

¹²⁷ Σύμφωνα με το Σύνταγμα, η απαρτία είναι το ένα τρίτο των μελών του αντίστοιχου σώματος. Το υπό εξέταση μέτρο περιορίζει την παρουσία των μελών στο ήμισυ, γεγονός που συνάδει με τη συνταγματική διάταξη.

Σύμφωνα με τον συνταγματικό νόμο για την ασφάλεια, η κατάσταση έκτακτης ανάγκης¹²⁸ μπορεί να κηρυχθεί από την κυβέρνηση για διάστημα έως 30 ημερών και μπορεί να παραταθεί περαιτέρω μόνο με την έγκριση της Βουλής των Αντιπροσώπων¹²⁹. Μετά την κατάσταση έκτακτης ανάγκης που διήρκεσε από τις 12 Μαρτίου 2020 έως τις 17 Μαΐου 2020¹³⁰, η κυβέρνηση κήρυξε εκ νέου κατάσταση έκτακτης ανάγκης από τις 5 Οκτωβρίου 2020 και την παρέτεινε περιοδικά με την έγκριση της Βουλής των Αντιπροσώπων έως τις 14 Φεβρουαρίου 2021. Στις 11 Φεβρουαρίου 2021 η Βουλή των Αντιπροσώπων αρνήθηκε να δώσει εκ των προτέρων τη συγκατάθεσή της για περαιτέρω παράταση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης. Στη συνέχεια, η κυβέρνηση κήρυξε νέα κατάσταση έκτακτης ανάγκης για 14 ημέρες βάσει αιτήματος περιφερειάρχων¹³¹, απόφαση που επικρίθηκε επίσης ως καταστρατήγηση των συνταγματικών κανόνων¹³². Η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφάσισε στη συνέχεια ότι η εν λόγω κατάσταση έκτακτης ανάγκης θα τερματιστεί όταν τεθεί σε ισχύ νέος νόμος για την πανδημία, αλλά το αργότερο έως τις 27 Φεβρουαρίου 2021¹³³. Μια ομάδα γερουσιαστών κατέθεσε επίσης προσφυγή στο Συνταγματικό Δικαστήριο, το οποίο, μολονότι έκρινε την προσφυγή απαράδεκτη¹³⁴, επισήμανε ότι μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης μπορεί να παραταθεί μόνο με την έγκριση της Βουλής των Αντιπροσώπων και ότι ο συνταγματικά προβλεπόμενος τρόπος παράτασης δεν μπορεί να αντικατασταθεί από την κήρυξη νέας κατάστασης έκτακτης ανάγκης¹³⁵. Λόγω της επιδείνωσης της κατάστασης, η κυβέρνηση κήρυξε νέα κατάσταση έκτακτης ανάγκης από τις 27 Φεβρουαρίου 2021 για 30 ημέρες, η οποία παρατάθηκε έως τις 11 Απριλίου 2021 με προηγούμενη έγκριση της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Η χρήση μέτρων έκτακτης ανάγκης εξακολούθησε να υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο¹³⁶. Τα μέτρα έκτακτης ανάγκης που θεσπίστηκαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 υποβλήθηκαν συχνά σε έλεγχο από τα δικαστήρια, συμπεριλαμβανομένου του Συνταγματικού Δικαστηρίου¹³⁷. Ωστόσο, τα ενδιαφερόμενα μέρη επισημαίνουν ότι τα μέτρα

¹²⁸ Η κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης επιτρέπει στην κυβέρνηση να λάβει ορισμένα έκτακτα μέτρα που περιορίζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 του νόμου για τις κρίσεις, για χρονικό διάστημα απολύτως αναγκαίο και στον βαθμό που είναι απολύτως αναγκαίο.

¹²⁹ Συνταγματικός νόμος αριθ. 110/1998, άρθρα 5 και 6.

¹³⁰ Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 13.

¹³¹ Το άρθρο 3 παράγραφος 5 του νόμου για τις κρίσεις ορίζει ότι ένας περιφερειάρχης μπορεί να ζητήσει από την κυβέρνηση να κηρύξει κατάσταση έκτακτης ανάγκης, υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

¹³² Δήλωση του τσεχικού Δικηγορικού Συλλόγου (15 Φεβρουαρίου 2021), Ο τσεχικός Δικηγορικός Σύλλογος σχετικά με την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης με κυβερνητικό διάταγμα της 14ης Φεβρουαρίου 2021· Δηλώσεις εμπειρογνομόνων σχετικά με τον συνταγματικό νόμο στα μέσα μαζικής επικοινωνίας, České noviny (15 Φεβρουαρίου 2021), Σύμφωνα με τους περισσότερους δικηγόρους, η κατάσταση έκτακτης ανάγκης είναι αντισυνταγματική.

¹³³ Ψήφισμα της Βουλής των Αντιπροσώπων αριθ. 84/18. 2. 2021.

¹³⁴ Απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της 25ης Μαρτίου 2021, Pl. ÚS 12/21· το Συνταγματικό Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ελέγξει αυτή καθαυτή την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης.

¹³⁵ Στις περιπτώσεις αυτές, η κήρυξη νέας κατάστασης έκτακτης ανάγκης είναι δυνατή μόνον όταν αυτό δικαιολογείται από μεταβολή των συνθηκών.

¹³⁶ Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 13.

¹³⁷ Βλ. τους καταλόγους δικαστικών αποφάσεων που δημοσιεύθηκαν από τον τσεχικό Δικηγορικό Σύλλογο, οι οποίοι είναι διαθέσιμοι στη διεύθυνση <https://advokatnidenik.cz/2021/04/23/za-uplynulych-deset-mesicu-soudy-zrusily-nekolik-protiepidemickych-opatreni/>, <https://advokatnidenik.cz/2021/04/09/soudy-jiz-odmitly-desitky-navrhu-na-zruseni-protiepidemickych-narizeni/>.

που εφαρμόζονται αλλάζουν πολύ γρήγορα, ώστε τα δικαστήρια να μπορούν να αντιδράσουν εγκαίρως¹³⁸.

Τα έργα για την περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας της νομοθετικής διαδικασίας καθυστερούν λόγω της πανδημίας. Το έργο για τη δημιουργία δικτυακών πυλών «eCollection» και «eLegislation»¹³⁹, οι οποίες θα διευκόλυναν τον έλεγχο και τη συμμετοχή στη νομοθετική διαδικασία, έχει καθυστερήσει λόγω της κατάστασης έκτακτης ανάγκης και των επιπτώσεων των περιορισμών που σχετίζονται με την πανδημία COVID-19. Η πιλοτική δοκιμή του συστήματος και η κατάρτιση των χρηστών προγραμματίζεται πλέον από τον Νοέμβριο του 2021 και η έναρξη λειτουργίας του για την 1η Ιανουαρίου 2023¹⁴⁰.

Στο Κοινοβούλιο συζητείται σχέδιο νόμου για τον συνήγορο των δικαιωμάτων του παιδιού (Συνήγορος του Παιδιού). Το σχέδιο νόμου που υποβλήθηκε τον Ιούνιο του 2020 από ομάδα βουλευτών της Βουλής των Αντιπροσώπων προτείνει τη δημιουργία ενός χωριστού θεσμού από τον Συνήγορο του Πολίτη, ο οποίος επί του παρόντος ενεργεί επίσης ως εποπτικό όργανο για τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Δεν έχει υποβληθεί ακόμη νομοθετική πρόταση για τη σύσταση εθνικού οργανισμού για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Κατά το πρώτο έτος της θητείας του, ο νέος Διαμεσολαβητής υπέστη κριτική από τα ενδιαφερόμενα μέρη, ιδίως για αυθαιρεσία και δηλώσεις που θεωρήθηκε ότι αμφισβητούν την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας κατά τον περιορισμό των ατομικών δικαιωμάτων¹⁴¹. Επικρίθηκαν επίσης οι δηλώσεις του με τις οποίες αμφισβήτησε την ύπαρξη διακρίσεων εις βάρος ορισμένων μειονοτικών ομάδων¹⁴². Κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει διερευνήσει σειρά ζητημάτων που σχετίζονται με την COVID-19¹⁴³. Αρκετά από τα επίμαχα μέτρα τροποποιήθηκαν αργότερα από τις αρχές¹⁴⁴.

Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών έχουν επηρεαστεί σημαντικά από τους περιορισμούς που επιβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Ο χώρος για την κοινωνία των πολιτών θεωρείται ανοικτός¹⁴⁵ και η κοινωνία των πολιτών

---

¹³⁸ Πληροφορίες που έδωσε η Ένωση Ανθρώπινων Δικαιωμάτων για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος, σ. 12, 13· οι σχετικές πληροφορίες ελήφθησαν κατά την επίσκεψη στην Τσεχία.

¹³⁹ Το έργο «eLegislation» εισάγει νέα εργαλεία και διαδικασίες κατάρτισης στη διαδικασία κατάρτισης, συζήτησης και δημοσίευσης πρωτογενούς και παράγωγου δικαίου. Στο τέλος της διαδικασίας κατάρτισης, τα εν λόγω εργαλεία επικαιροποιούν τη βάση δεδομένων της «eCollection», η οποία παρέχει επαληθευμένα κείμενα της τσεχικής νομοθεσίας και των ενοποιημένων εκδόσεών της. Το έργο συγχρηματοδοτείται από κονδύλια της ΕΕ.

¹⁴⁰ Οι σχετικές πληροφορίες ελήφθησαν κατά την επίσκεψη στην Τσεχία.

¹⁴¹ Ανοικτή επιστολή υπογεγραμμένη από περισσότερους από 320 υπογράφοντες, συμπεριλαμβανομένων διακεκριμένων δικηγόρων. Πληροφορίες που έδωσε η Ένωση Ανθρώπινων Δικαιωμάτων για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 9.

¹⁴² Έκθεση της Sít k ochraně demokracie (2020): Romea.cz (18 Ιανουαρίου 2021), Πολίτες μέλη του «Roma council»: ο Křeček δεν γνωρίζει τις αρμοδιότητές του, οι δηλώσεις του για τη στρατηγική για τους Ρομά είναι ανακριβείς και υπονομεύει εσκεμμένα συστηματικά την αξιοπρέπεια των Ρομά, Πληροφορίες που έδωσε το Glropolis για την έκθεση του 2021 για το κράτος δικαίου, σ. 13.

¹⁴³ Όπως η δικαστική λήψη αποφάσεων σε περιπτώσεις ακούσιας νοσηλείας υπό τις συνθήκες της πανδημίας COVID-19, η απαγόρευση ή ο περιορισμός των επισκέψεων σε φυλακές, η απομόνωση των ατόμων στις εγκαταστάσεις των κοινωνικών υπηρεσιών ή η πρόσβαση των μαθητών με αναπηρία στην εκπαίδευση.

¹⁴⁴ Οι σχετικές πληροφορίες ελήφθησαν κατά την επίσκεψη στην Τσεχία από το Γραφείο του Διαμεσολαβητή.

¹⁴⁵ Αξιολόγηση από τη CIVICUS· οι βαθμολογίες δίνονται σε κλίμακα πέντε κατηγοριών, οι οποίες ορίζονται ως: ανοιχτή, περιορισμένη, με εμπόδια, υπό καταστολή και κλειστή.

εξακολουθεί να συμμετέχει ενεργά στις δημόσιες υποθέσεις¹⁴⁶. Σύμφωνα με τα ενδιαφερόμενα μέρη, η πανδημία COVID-19 είχε σημαντικό αντίκτυπο στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, η πλειονότητα των οποίων αναγκάστηκε να περιορίσει τις δραστηριότητές της λόγω περιορισμών που σχετίζονταν με την πανδημία¹⁴⁷. Ωστόσο, έχουν παρατηρηθεί επίσης θετικές εξελίξεις, με ορισμένες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να επισημαίνουν αύξηση της δημόσιας στήριξης, επέκταση των δραστηριοτήτων τους και αύξηση της αποδοτικότητάς τους¹⁴⁸.

---

¹⁴⁶ Έκθεση του 2020 για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία, σ. 14.

¹⁴⁷ Μελέτη του Nadace OSF, τμήματος του δικτύου ιδρυμάτων ανοικτής κοινωνίας (17 Μαρτίου 2021), Dopady pandemie COVID-19 na neziskové organizace, σ. 2· οι σχετικές πληροφορίες ελήφθησαν κατά την επίσκεψη στην Τσεχία.

¹⁴⁸ Μελέτη του Nadace OSF, τμήματος του δικτύου ιδρυμάτων ανοικτής κοινωνίας (17 Μαρτίου 2021), Dopady pandemie COVID-19 na neziskové organizace, σ. 3· οι σχετικές πληροφορίες ελήφθησαν κατά την επίσκεψη στην Τσεχία.

Παράρτημα Ι: Κατάλογος των πηγών με αλφαβητική σειρά*

* Ο κατάλογος των πληροφοριών που ελήφθησαν στο πλαίσιο της διαβούλευσης για την έκθεση του 2021 για το κράτος δικαίου διατίθεται στη διεύθυνση <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2021), *Media pluralism monitor 2021* [Κέντρο για την πολυφωνία και την ελευθερία των μέσων μαζικής επικοινωνίας (2021), Παρατηρητήριο για την πολυφωνία στα μέσα μαζικής επικοινωνίας 2021].

České noviny (2021), *Σύμφωνα με τους περισσότερους δικηγόρους, η κατάσταση έκτακτης ανάγκης είναι αντισυνταγματική (Podle většiny právníků je nový stav nouze protiústavní)* (<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/podle-vetsiny-pravniku-je-novy-stav-nouze-protiustavni/1996439>).

Civicus, Monitor tracking civic space – Czechia (Παρατηρητήριο του χώρου δράσης της κοινωνίας των πολιτών — Τσεχία) (<https://monitor.civicus.org/country/malta/>).

Civil Liberties Union for Europe (Ενωση για τις ατομικές ελευθερίες στην Ευρώπη) (2021), *Πληροφορίες που έδωσε η Ένωση για τις ατομικές ελευθερίες στην Ευρώπη για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου*.

Συμβούλιο της Ευρώπης: Επιτροπή Υπουργών (2010), *Σύσταση CM/Rec(2010)12 της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη σχετικά με τους δικαστές: ανεξαρτησία, αποτελεσματικότητα και αρμοδιότητες*.

Συμβούλιο της Ευρώπης: Επιτροπή της Βενετίας (2010), *Report on the Independence of the Judicial System Part I: The Independence of Judges* (Έκθεση σχετικά με την ανεξαρτησία του δικαστικού συστήματος, μέρος Ι: Ανεξαρτησία των δικαστών), CDL-AD(2010)004.

Συμβούλιο της Ευρώπης: Επιτροπή της Βενετίας (2016), *Rule of Law Checklist* (Κατάλογος κριτηρίων κράτους δικαίου), CDL-AD(2016)007.

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, *LM*, C-216/18 PPU.

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απόφαση της 20ής Απριλίου 2021, *Repubblika*, C-896/19.

Τσεχικός Δικηγορικός Σύλλογος (2021), *Πληροφορίες που έδωσε ο τσεχικός Δικηγορικός Σύλλογος για την έκθεση του 2021 για το κράτος δικαίου*.

Τσεχικός Δικηγορικός Σύλλογος, Κατάλογος δικαστικών αποφάσεων (<https://advokatnidenik.cz/2021/04/23/za-uplynulych-deset-mesicu-soudy-zrusily-nekolik-protiepidemicky-opatreni/>) (<https://advokatnidenik.cz/2021/04/09/soudy-jiz-odmitly-desitky-navrhu-na-zruseni-protiepidemicky-narizeni/>).

Τσεχικός Δικηγορικός Σύλλογος (2021), *Δήλωση του τσεχικού Δικηγορικού Συλλόγου για την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης με κυβερνητικό διάταγμα της 14ης Φεβρουαρίου 2021 (ČAK k vyhlášení nouzového stavu usnesením vlády ze dne 14. 2. 2021)* (<https://advokatnidenik.cz/2021/02/15/cak-k-vyhlaseni-nouzoveho-stavu-usnesenim-vlady-ze-dne-14-2-2021/>).

Τσεχικός κώδικας δεοντολογίας για τους δικαστές (αγγλική έκδοση) (https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/CodeofEthics~Code of Ethic~?Open&lng=EN).

Τσεχικό Συνταγματικό Δικαστήριο, απόφαση αριθ. I. ÚS 3271/13.

Τσεχικό Συνταγματικό Δικαστήριο, απόφαση της 25ης Μαρτίου 2021, PI ÚS 12/21.

Τσεχική Κυβέρνηση (2019), *Ανάλυση κινδύνου διαφθοράς στον τομέα της υγείας* (<https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/08/Sektorov%C3%A1-anal%C3%BDza-korupce-vezdravotnictv%C3%AD.pdf>).

Τσεχική κυβέρνηση (2021), *Πληροφορίες που έδωσε η Τσεχία για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου*.

Τσεχική Κυβέρνηση, *Στρατηγική για την καταπολέμηση της διαφθοράς* (<https://korupce.cz/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2018-az-2022/>).

Τσεχική Κυβέρνηση, *Σχέδιο για τη δημιουργία των δικτυακών πυλών «eCollection» και «eLegislation»* (<https://www.mvcr.cz/clanek/esbirka-a-elegislativa.aspx>).

Τσεχική κυβέρνηση, *Στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης και της διαφθοράς στο πλαίσιο των κονδυλίων της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020* (https://www.dotaceu.cz/Dotace/media/SF/FONDY%20EU/2014-2020/Dokumenty/Ostatn%c3%ad/MMR_Strategie-proti-podvodum-SSR_FINAL3.pdf).

Υπουργείο Οικονομικών της Τσεχικής Δημοκρατίας (2020), *Πρόγραμμα σύγκλισης της Τσεχικής Δημοκρατίας*.

Ιστότοπος του τσεχικού κοινοβουλίου (<https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=1150>).

Τσεχική Ένωση Δικαστών, *Soudcovská unie k vystoupení ministryně spravedlnosti* (<https://www.soudci.cz/zpravy-a-stanoviska/pohledy-a-nazory/3173-soudcovska-unie-k-vystoupeni-ministryne-spravedlnosti.html>).

Τσεχική Ένωση Εισαγγελέων, *δήλωση της 4ης Φεβρουαρίου 2021* (<https://www.uniesz.cz/reakce-unie-statnich-zastupcu-ceske-republiky-na-utoky-politiku-proti-ustavnimu-soudu/>).

Česká justice (2021), *Παραίτηση του ανακριτή στην υπόθεση Stork Nest. Έκλεισε την υπόθεση και πρότεινε να παραπεμφθεί η υπόθεση στο δικαστήριο (Vyšetřovatel Čapího hnízda končí u policie. Spis uzavřel a navrhl podat obžalobu)* (<https://www.ceska-justice.cz/2021/05/vysetrovatel-capiho-hnizda-konci-u-policie-spis-uzavrel-a-navrhl-podat-obzalobu/><https://www.ceska-justice.cz/2021/05/vysetrovatel-capiho-hnizda-konci-u-policie-spis-uzavrel-a-navrhl-podat-obzalobu/>).

Deník N (2020), *Zeman: Μετά τη συνάντηση με την Benešová, διαισθάνθηκα ότι έφτανε το τέλος μου, ήμουν έτοιμος στόχος για εκείνη. Η πολιτική έχει γίνει πιο άγρια (Zeman: Po schůzce s Benešovou jsem vycítil svůj konec, byli jsme pro ni vděčný terč. Politika zhrubla)* (<https://denikn.cz/633179/zeman-po-schuzce-s-benesovou-jsem-vycitil-svuj-konec-byli-jme-pro-ni-vdecny-terc-politika-zhrubla/?ref=list>).

Deník N (2021), *ο Babiš κατηγορήσε δικαστές ότι επηρεάζουν τις εκλογές. Απλώς προστατεύουμε το Σύνταγμα, αντέδρασε ο Rychtský (Babiš obvinil soudce z ovlivňování voleb. Jen chráníme ústavu, reagoval Rychetský)* (<https://denikn.cz/553944/snazi-se-ovlivnit-vysledek-voleb-babis-zautocil-na-ustavni-soud-i-predsedu-rychetskeho/>).

Deník N (2021), *Ποιος υποσχέθηκε τι σε ποιον; Δημιουργούν χάος πριν από τις εκλογές, η Benesova επικρίνει την απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου (Kdo co komu slibil? Před volbami udělají něco, kritizuje Benešová verdikt Ústavního soudu)* (<https://denikn.cz/553991/kdo-co-komu-slibil-pred-volbami-udelaji-toco-kritizuje-benesova-verdikt-ustavniho-soudu/>).

Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας (2019), *Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 482: στάση των επιχειρήσεων απέναντι στη διαφθορά στην ΕΕ*.

Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας (2020), *Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 502: διαφθορά*.

Ευρωπαϊκή Ένωση Ραδιοτηλεόρασης (2021), *«Public service media in the Czech Republic under threat» («Δημόσια μέσα ενημέρωσης στην Τσεχική Δημοκρατία υπό απειλή»)* (<https://www.ebu.ch/news/2021/04/public-service-media-in-the-czech-republic-under-threat>).

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2019), *Τελική έκθεση ελέγχου, αριθ. REGC414CZ0133, REGIO/C4/AUD* (https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cz_functioning_report/cz_functioning_report_en.pdf).

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020), *Έκθεση για το κράτος δικαίου, κεφάλαιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στην Τσεχία*.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021), *Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης*.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2020), Έκθεση σχετικά με τη διερευνητική αποστολή της Επιτροπής Ελέγχου του Προϋπολογισμού στην Τσεχική Δημοκρατία (https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/209082/CONT_CZ_Mission_Report_Final.pdf).

Glorpolis (2021), Πληροφορίες που έδωσε το Glorpolis για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου.

GRECO (Ομάδα χωρών κατά της διαφθοράς) (2016), *Fourth Evaluation Round – Evaluation Report on Czechia on Corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors* (Τέταρτος γύρος αξιολογήσεων — Έκθεση αξιολόγησης για την Τσεχία σχετικά με την πρόληψη της διαφθοράς όσον αφορά τους βουλευτές, τους δικαστές και τους εισαγγελείς).

GRECO (Ομάδα χωρών κατά της διαφθοράς) (2020), *Fourth Evaluation Round – Interim Compliance Report on Czechia on Corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors* (Τέταρτος γύρος αξιολογήσεων — Ενδιάμεση έκθεση συμμόρφωσης για την Τσεχία σχετικά με την πρόληψη της διαφθοράς όσον αφορά τους βουλευτές, τους δικαστές και τους εισαγγελείς).

Info.cz (2021), Η διαδικασία κατά του Babiš θα συνεχιστεί μέχρι τις εκλογές, οι εισαγγελείς τη χρησιμοποιούν ως ασπίδα κατά της παύσης τους. Είναι η πιο βάνανυση στιγμή, αν η κυβέρνηση τερματιζόταν αύριο, θα ήμουν ευτυχής, λέει η Benešová (Stihání Babiše se povleče do voleb, státní zástupci z něj mají štít proti svému odvolání. Je to nejbrutálnější doba, kdyby vláda zítra skončila, budu nejtřastnější, říká Benešová) (<https://www.info.cz/pravo/justice/marie-benesova>). Διεθνές Ινστιτούτο Τύπου (2021), «Concerns over increasing meddling in independence of Czech public broadcaster» (Ανησυχίες για την αύξηση της παρέμβασης στην ανεξαρτησία του τσεχικού δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα) (<https://ipi.media/concerns-over-increasing-meddling-in-independence-of-czech-public-broadcaster/>).

Investigace.cz (2019), Κρατική διαφήμιση: Ποιος πληρώνει επίσης την Parlamentní listy (Státní reklama: Kdo také platí Parlamentní listy) (<https://www.investigace.cz/statni-reklama-kdo-take-plati-parlamentni-listy>).

League of Human Rights (Ένωση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) (2021), Πληροφορίες που έδωσε η Ένωση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου.

Δημοτικό Δικαστήριο της Πράγας, απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2020, αριθ. 18 A 59/2020.

Nadace OSF (2021), *Dopady pandemie COVID-19 na neziskové organizace* (https://osf.cz/wp-content/uploads/2021/03/Nadace-OSF_Dopady_pandemie_NNO_2021.pdf).

ΟΟΣΑ (2019), *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention, Phase 4 Two-Year Follow-Up Report: Czechia* (Εφαρμογή της σύμβασης για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές του ΟΟΣΑ, Φάση 4 Έκθεση διετούς παρακολούθησης: Τσεχία).

Ανοικτή επιστολή προς τον Διαμεσολαβητή, υπογεγραμμένη από περισσότερους από 320 υπογράφοντες, συμπεριλαμβανομένων διακεκριμένων δικηγόρων (https://www.petice.com/otvreny_dopis_verejnemu_ochranci_prav).

Πρόεδρος της Τσεχικής Ένωσης Εισαγγελέων, Δήλωση της 26ης Φεβρουαρίου 2021 (<https://www.uniesz.cz/prezident-unie-statnich-zastupcu-jan-lata-ministryne-benesova-sdeluje-nepravdy/>).

Public Media Alliance (2021), *The threat facing Czech TV* (Η απειλή που αντιμετωπίζει η τσεχική τηλεόραση) (<https://www.publicmediaalliance.org/the-threat-facing-czech-tv-ceska-televize/>).

Εισαγγελία (2021), Δελτίο Τύπου. Ο γενικός εισαγγελέας Pavel Zeman ανακοίνωσε την παραίτησή του (Nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman oznámil rezignaci) (<https://verejnazaloba.cz/nzs/nejvyssi-statni-zastupce-pavel-zeman-oznamil-rezignaci/>)

Rekonstrukce státu (2021), Οι Τσέχοι πιστεύουν ότι η άσκηση πίεσης ή επιρροής από ομάδες συμφερόντων έχει ισχυρό αντίκτυπο στη διατύπωση των νόμων, αλλά τη θεωρούν κυρίως ως εργαλείο

για τους «νοनों» (*Lobbying má podle poloviny Čechů výrazný vliv na podobu zákonů, vnímají ho ale hlavně jako nástroj pro kmotry*) (<https://www.rekonstrukcestatu.cz/archivse-novinek/lobbying-ma-podle-poloviny-cechu-vyrazny-vliv-na-podobu-zakonu-vnimaji-ho-ale-hlavne-jako-nastroj-pro-kmotry>).

Δημοσιογράφοι Χωρίς Σύνορα (2021), *2021 World Press Freedom Index – Czechia* (Παγκόσμιος δείκτης ελευθερίας του Τύπου για το 2021 — Τσεχία) (<https://rsf.org/en/ranking>).

Romea.cz (2021), Πολίτης μέλος του «Roma council»: ο Křeček δεν γνωρίζει τις αρμοδιότητές του, οι δηλώσεις του για τη στρατηγική για τους Ρομά είναι ανακριβείς και υπονομεύει εσκεμμένα συστηματικά την αξιοπρέπεια των Ρομά (*Občanští členové "romské rady": Křeček nezná své kompetence, k romské strategii se vyjadřuje nepravdivě, soustavně cíleně podkopává důstojnost Romů*) (<http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/obcansti-clenove-romske-rady-krecek-neznave-kompetence-k-romske-strategii-se-vyjadruje-npravdive-soustavne-cilene>).

Seznam zprávy (2020), *H Benešová εντείνει τον αγώνα κατά του επικεφαλής των εισαγγελέων. Ο Babiš τον στήριξε* (*Benešová zesiluje boj proti šéfovi žalobců. Babiš se ho zastal*, <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/benesova-zesiluje-boj-proti-sefovi-zalobcu-poda-karnou-zalobu-kvuli-vrbeticim-153409>).

Sít' k ochraně demokracie (2020), Έκθεση παρακολούθησης (https://ochranademokracie.s3.amazonaws.com/ochranademokracie/production/files/2020/11/18/13/26/42/6db6f97d-7c3e-452d-b27f-44740bbdaa74/zprava-pracovni-skupiny-pro-lidska-socialni-prava-2019_2.pdf).

Ανώτατο Ελεγκτικό Συνέδριο (2020), *EU Report 2020 – Report on the EU Financial Management in Czechia* (Έκθεση ΕΕ 2020 — Έκθεση σχετικά με τη δημοσιονομική διαχείριση της ΕΕ στην Τσεχία) (<https://www.nku.cz/assets/publications-documents/eu-report/eu-report-2020-en.pdf>).

Transparency International (Διεθνής Διαφάνεια) (2020), *Exporting corruption* (Εξαγωγή της διαφθοράς).

Transparency International (Διεθνής Διαφάνεια) (2021), *Πληροφορίες που έδωσε η Διεθνής Διαφάνεια για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου*.

Transparency International (Διεθνής Διαφάνεια) (2021), *Corruption Perception Index 2020* (Δείκτης αντίληψης για τη διαφθορά 2020).

Διεθνής Διαφάνεια Τσεχικής Δημοκρατίας (2021), *Πληροφορίες που έδωσε η Διεθνής Διαφάνεια Τσεχικής Δημοκρατίας για την κατάρτιση της έκθεσης του 2021 για το κράτος δικαίου*.

Παράρτημα II: Επίσκεψη στην Τσεχία

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής πραγματοποίησαν τηλεδιασκέψεις τον Μάρτιο του 2021 με τους ακόλουθους φορείς:

- Σύνδεσμος Δημοσιογράφων
- Τσεχικός Δικηγορικός Σύλλογος
- Τσεχική Εθνική Επιτροπή του Διεθνούς Ινστιτούτου Τύπου
- Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης
- Endowment for Independent Journalism (Ταμείο Επιχορήγησης για την Ανεξάρτητη Δημοσιογραφία)
- Ευρωπαϊκό Κέντρο Ελευθερίας του Τύπου και των Μέσων Ενημέρωσης
- Υπηρεσία Οικονομικών Αναλύσεων
- Frank Bold/Reconstruction of State (Frank Bold — Αναδιάρθρωση του κράτους)
- Διεθνές Ινστιτούτο Τύπου
- Σύνδεσμος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Υπουργείο Πολιτισμού
- Υπουργείο Εσωτερικών
- Υπουργείο Δικαιοσύνης
- Εθνική Υπηρεσία Δίωξης του Οργανωμένου Εγκλήματος
- Διαμεσολαβητής
- Σύμπραξη για την Ανοικτή Διακυβέρνηση
- Γενική Εισαγγελία
- Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο
- Ανώτατο Ελεγκτικό Συνέδριο
- Ανώτατο Δικαστήριο
- Transparency International Czech Republic (Διεθνής Διαφάνεια Τσεχικής Δημοκρατίας)
- Ένωση Δικαστών
- Ένωση Εισαγγελέων

* Η Επιτροπή συνάντησε επίσης τους ακόλουθους οργανισμούς σε μια σειρά από οριζόντιες συναντήσεις:

- Amnesty International (Διεθνής Αμνηστία)
- Center for Reproductive Rights (Κέντρο για τα Δικαιώματα Αναπαραγωγής)
- CIVICUS
- Civil Liberties Union for Europe (Ένωση για τις ατομικές ελευθερίες στην Ευρώπη)
- Civil Society Europe (Κοινωνία των Πολιτών της Ευρώπης)
- Διάσκεψη των Ευρωπαϊκών Εκκλησιών
- EuroCommerce

- Ευρωπαϊκό Κέντρο για το Δίκαιο των Μη Κερδοσκοπικών Οργανώσεων
- Ευρωπαϊκό Κέντρο Ελευθερίας του Τύπου και των Μέσων Ενημέρωσης
- Ευρωπαϊκό Φόρουμ Πολιτών
- European Federation of Journalists (Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Δημοσιογράφων)
- European Partnership for Democracy (Ευρωπαϊκή Σύμπραξη για τη Δημοκρατία)
- European Youth Forum (Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεότητας)
- Front Line Defenders
- Human Rights House Foundation (Ίδρυμα για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα)
- Human Rights Watch (Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων)
- ILGA-Europe
- Διεθνής Επιτροπή Νομικών
- Διεθνής Ομοσπονδία για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο της Διεθνούς Ομοσπονδίας Οικογενειακού Προγραμματισμού (IPPF EN)
- Διεθνές Ινστιτούτο Τύπου
- Netherlands Helsinki Committee
- Open Society European Policy Institute
- Philanthropy Advocacy
- Protection International
- Δημοσιογράφοι Χωρίς Σύνορα
- Διεθνής Διαφάνεια ΕΕ